

Susanna Hellman

Urheiluseuran varainhankinta – taakka vai mahdollisuus?

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Lokakuu 2014

Tekijä Otsikko	Susanna Hellman Urheiluseuran varainhankinta – taakka vai mahdollisuus?
Sivumäärä Aika	35 sivua + 4 liitettä Lokakuu 2014
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	-
Ohjaaja	Lehtori Iiris Kähkönen
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää uusia ideoita ja toimintatapoja urheiluseuran varainhankintaan. Olisi hienoa, jos varainhankinnalla voitaisiin varmistaa, että liikuntaharrastuksen kustannukset pysyvät kohtuullisina. Kohtuulliset kustannukset varmistaisi, että mahdollisimman monella lapsilla ja nuorella olisi mahdollisuus harrastaa urheilua ja liikuntaa, eikä harrastaminen olisi perheen taloudellisesta tilanteesta riippuvainen.</p> <p>Tavoitteena oli jakaa seurojen aktiivisille toimijoille tietoa varainhankinnan mahdollisuuksista sekä oikeista toimintatavoista verotukseen liittyen. Tavoitteena oli myös selvittää, että millainen merkitys varainhankinnalla on urheiluseuran talouteen ja mitä urheiluseuroissa voidaan ja mitä halutaan varainhankintana tehdä.</p> <p>Urheiluseurojen tilinpäätösvertailu osoitti, että varainhankinnalla voi olla merkittävä rooli yhdistyksen taloudenhoidossa. Monipuolisella varainhankinnalla voidaan myös merkittävästi vaikuttaa pelaajilta kerättävien kausimaksujen suuruuteen, tämä tuli hyvin ilmi joukkuevertailussa.</p> <p>Varainhankinta kannattaa pitää riittävän monipuolisena, koska eri henkilöt suhtautuvat eri varainhankinnan vaihtoehtoihin hyvinkin eri tavoin. Työ osoitti, että olisi hyvä saada talkootöihin mukaan riittävästi aktiivisia henkilöitä. Näin voidaan varmistaa, että kaikki työt eivät kasaudu aina samojen henkilöiden harteille. Tarpeeksi aktiivisia henkilöitä tekemässä yhdessä asioita joukkueen tai seuran toiminnan varmistamiseksi takaa sen, että varainhankinta on seuratoiminnan mahdollisuus, eikä se muodostu liian suureksi taakaksi kenellekään!</p>	
Avainsanat	Urheiluseura, yleishyödyllinen yhdistys, varainhankinta

Author Title	Susanna Hellman Sports Club Fundraising - a Burden or an Opportunity?
Number of Pages Date	35 pages + 4 appendices October 2014
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	-
Instructor	Iiris Kähkönen, Senior Lecturer
<p>The aim of the present thesis was to find new ideas and approaches to fundraising activities in a sports club. The objective for the fundraising is to ensure that the costs remain reasonable. The goal of the thesis was to collect information about different fundraising opportunities as well as taxation. The aim was also to find out what the importance of fundraising is to the finances of the sports club and what the sports club can and want to do for fundraising.</p> <p>The theoretical background of the thesis focused on taxation of funding and its interpretation, the association's accounts, as well as the various tax laws and the tax authorities' instructions. In the empirical part of the thesis a profit and loss account comparison between two sports clubs was carried out. The second part of the empirical part of the thesis was a qualitative study that explored how individuals and parents have experienced fundraising activities. The survey was carried out as semi-structured interviews via e-mail.</p> <p>The financial statements of the sports club showed that the fundraising could be in a significant role in the non-profit association's finances. The versatile fundraising activities could also have a significant influence on the amount of annuity fees collected from the players.</p> <p>Fundraising should be kept sufficiently diversified, because different people react to different fundraising options very differently. It is good if the club succeeds in involving enough active individual in voluntary work. This will ensure that the same people are not always responsible for all the jobs. Enough active people working together for the team and the club ensure that fundraising becomes an opportunity rather than a burden for the sports club.</p>	
Keywords	Sports club, non-profit association, fundraising activities

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Aihe ja tausta	1
1.2	Tutkimusongelma ja -kysymykset	2
1.3	Työn rajaukset	3
1.4	Tutkimusmenetelmä	3
2	Yleishyödyllinen yhdistys	4
2.1	Urheiluseura yleishyödyllisenä yhdistyksenä	4
2.2	Yleishyödyllisen yhdistyksen verotus	6
2.2.1	Arvonlisäverotus	7
2.2.2	Talkootyön verotus	7
2.3	Yleishyödyllisen yhdistyksen kirjanpito	9
2.3.1	Tuloslaskelma	10
2.3.2	Tase	10
2.3.3	Tilinpäätös	11
2.3.4	Toiminnantarkastus	11
3	Yhdistyksen varainhankinta	12
3.1	Jäsenmaksut	13
3.2	Myyjäiset ja kulutustavaroiden myynti	14
3.3	Arpajaiset	14
3.4	Saadut lahjoitukset ja testamentit	15
3.5	Yritysyhteistyö	16
3.6	Avustukset, apurahat ja muut keinot	16
4	Tutkimuksen suorittaminen	17
4.1	Varainhankinnan merkitys yhdistyksen talouteen	17
4.1.1	Seuravertailu	17
4.1.2	Joukkuevertailu	20
4.2	Laadullisen tutkimuksen suorittaminen	22
5	Tulokset	23
5.1	Varainhankinta toimihenkilöiden ja vanhempien näkökulmasta	23
5.2	Varainhankinnan muutokset	24
5.3	Vapaaehtoistyö	24
5.4	Toimenpiteet vähävaraisten perheiden lasten harrastusten tukemiseksi	25
5.5	Tuottava varainhankinta ja talkootyö	26

6	Johtopäätökset	27
6.1	Varainhankinnan merkitys urheiluseuralle	27
6.2	Vapaaehtoisten rekrytointi ja osallistuminen	28
6.3	Vähävaraisten perheiden tukeminen	29
6.4	Hyväksi koettuja varainhankinnan muotoja	30
7	Lopuksi	31
7.1	Työn arviointi	31
7.2	Validiteetti ja realibiliteetti	32
7.3	Esiin nousseet asiat jatkotutkimukselle	32
	Lähteet	34
	Liitteet	
	Liite 1. Esimerkki Tuloslaskelma ry	
	Liite 2. Esimerkki Tase Yhdistys ry Vastaavaa	
	Liite 3. Esimerkki Tase Yhdistys ry Vastattavaa	
	Liite 4. Tutkimuskysymykset seuratoiminnassa mukana oleville	

1 Johdanto

Viimeisten 15 vuoden aikana urheiluseurojen järjestämä liikunta on tasaisesti kasvattanut suosiotaan ja esimerkiksi 7 – 14-vuotiaista jo 55% liikkuu urheiluseurojen järjestämissä harjoituksissa. Poikien ja tyttöjen suosimat lajit poikkeavat toisistaan. Poikien suosimia lajeja ovat jalkapallo, salibandy ja jääkiekko, kun taas tyttöjen harrastuksista löytyy monesti lenkkeily, ratsastus ja tanssi. Pojat ovat tyypillisesti harrastaneet liikuntaa urheiluseuroissa tyttöjä enemmän, mutta tyttöjen liikunnan harrastaminen urheiluseuroissa on lisääntynyt 1990-luvulta lähtien. Kasvua viimeisten 15 vuoden aikana on tullut pääosin joukkuepallolajeihin. (Valtion liikuntaneuvosto 2014.)

Opinnäytetyön tavoitteena on löytää uusia ideoita ja toimintatapoja urheiluseuran varainhankintaan. Olisi hienoa, jos varainhankinta voisi antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden harrastaa urheilua ja liikuntaa, eikä harrastaminen olisi perheen taloudellisesta tilanteesta riippuvainen. Tavoitteena on jakaa tietoa seurojen aktiivisille toimijoille varainhankinnan mahdollisuuksista sekä tietoa oikeista toimintatavoista esimerkiksi verotukseen liittyen. Tavoitteena on myös selvittää, että millainen merkitys varainhankinnalla on urheiluseuran talouteen ja mitä urheiluseuroissa voidaan ja mitä halutaan, varainhankintana tehdä.

1.1 Aihe ja tausta

Aiheen valitsin sen ajankohtaisuuden ja kiinnostavuuden perusteella. Olen itse toiminut useamman vuoden ajan urheiluseurassa joukkueen rahastonhoitajana sekä aktiivisena vanhempana varainhankinnassa. Olen siis läheltä seurannut ja saanut olla mukana tässä haasteellisessa, mutta niin antoisassa työssä, mitä lukuisat vanhemmat tekevät useissa seuroissa, jotta lapsilla ja nuorilla olisi mahdollisuus harrastaa liikuntaa.

Opinnäytetyö on ajankohtainen, koska verottaja on tiukentanut omia verotuskäytäntöjään, vaikka laki ei olekaan muuttunut. Verottajan ohjeistukset eivät varainhankintaan liittyen ole kovinkaan selkeät, eivätkä yksiselitteiset, koska verottaja tulkitsee tilanteita tapauskohtaisesti. Laki on osittain vaikeasti tulkittavissa sekä monet verottajan ja eri oikeusasteiden päätökset ovat olleet, jopa asiantuntijoiden mukaan, verolain kanssa ristiriidassa (Loimu 2010, 212). Jos kyseessä on merkittävä hanke, voi olla järkevintä

hakea verottajalta asiaan liittyvä ennakkopäätös, joka on kuitenkin niin kallis (60-2440 euroa), että aivan pienistä asioista sitä ei yleensä ole syytä pyytää (Loimu 2010, 208). Opinnäytetyön ajankohtaisuutta lisää myös se, että verottajan uusien ohjeistus, Verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille A47/200/2014, ilmestyi kesällä 2014.

Keväällä 2014 julkaistiin myös Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämä tutkimus, jossa selvitettiin lasten ja nuorten liikuntaharrastusten kustannuksia. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että harrastusten kustannukset ovat kasvaneet kymmenen vuoden aikana, jopa kaksi- tai kolminkertaisiksi. Kyselyyn vastanneiden perheiden vuosiansiot ovat myös keskiarvona melko korkeat (peräti 87.325 euroa vuodessa), kun keskimäärin 36% suomalaisista lapsiperheistä ansaitsee vuodessa yli 80.000 euroa. Tutkimuksen tekijä Puronaho kysyykin oikeutetusti: ”Onko nyt käynyt tai käymässä niin, että liikuntaseuroissa tapahtuvasta harrastustoiminnasta tulee vain harvojen etuoikeus?” (Puronaho 2014.)

1.2 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Tutkimusongelman määrittelyssä kiteytyy koko opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet – yhteen lauseeseen pitäisi kiteyttää kaikki (Kananen 2008, 51). Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelmana on selvittää, millainen merkitys varainhankinnalla on urheiluseuran talouteen ja mitä urheiluseuroissa voidaan ja mitä halutaan, varainhankintana tehdä. Tutkimusongelmaan haetaan vastausta muun muassa seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

- Miten varainhankinta vaikuttaa yhdistyksen talouteen?
- Miten seuran toimihenkilöt näkevät varainhankinnan merkityksen?
- Miten helppoa vapaaehtoistyöhön on saada rekrytoitua henkilöitä?
- Millaisia toimenpiteitä seurassa on tehty vähävaraisten perheiden lasten harrastusten tukemiseksi?
- Minkälainen varainhankinta ja talkootyö on järkevintä ja tuottoisinta?

Miten varmistetaan se, että kaikilla lapsilla ja nuorilla olisi mahdollisuus harrastaa urheilua. Miten paljon vanhemmat ovat valmiita maksamaan lapsiensa harrastuksesta tai ovatko he halukkaita miten paljon tekemään talkootöitä harrastustoiminnan mahdollistamiseksi. Kysymyksiin ei varmastikaan ole yhtä oikeata vastausta. Jokaisella perheellä on erilainen tilanne ja toisissa perheissä ollaan valmiita panostamaan lasten harras-

tuksiin yllättävänkin paljon, kun taas toisissa perheissä rahaa ei kerta kaikkiaan ole. Toiset ovat myös enemmän aktiivisia ja haluavat osallistua talkootöihin ja seuran yhteiseen toimintaan. Monet vanhemmat kokevat, että lapsen harrastus on parhaimmillaan koko perheen harrastus, kun taas osa vanhemmista ei ole edes tavannut lapsen valmentajia.

1.3 Työn rajaukset

Työn teoriaosuuteen tutustumisen ohella olen tutkinut erilaisia opinnäytetöitä, jotka käsittelevät yhdistyksien taloudenhoitoa ja toimintaa. Yhdistyksen talouteen ja toimintaan liittyviä opinnäytetöitä on tehty useita, mutta tästä varainhankinnan näkökulmasta ei niinkään. Yhdistysten varainhankinnasta on Maria Huiskonen (2010) tehnyt opinnäytetyön ”Yhdistyksen varainhankinta - Keinoja pienten ja keski suurten yhdistysten toiminnan rahoittamiseksi”, mutta siinä lähestymistapa on lähinnä viestinnän näkökulma, eikä esimerkiksi verotusta ole huomioitu ollenkaan. Yhdistyksen taloudesta ja sen seurannasta on Enni Jokinen tehnyt vuonna 2014 opinnäytetyön ”Yhdistyksen talouden seurannan kehittäminen - Tikkurilan Taitoluisteluklubi ry” ja myöskin vuonna 2014 on valmistunut Teija Kanervan ”Budjetointiprosessin kehittäminen - Vantaan Voimistelu-seura ry”.

Opinnäytetyössäni rajaan työni koskemaan lähinnä juuri lasten ja nuorten liikunta- ja urheiluharrastusta, koska aikuisten kilpaurheilu on jo lähempänä liiketoimintaa, sekä siellä on aivan eri taloudellinen tilanne monien sponsorointi- ja yritys yhteistyösopimusten myötä. Opinnäytetyössäni on otettu mukaan myös yhdistyksen taloudenhoito ja verotukseen liittyvät lait ja säädökset, nämäkin nimenomaan tästä varainhankinnan näkökulmasta. Yhdistyksen tuloslaskelmaa ja tasetta, sekä tilinpäätös on esitelty, jotta on saatu teoreettinen pohja yhdistyksien taloudenvertailuun.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jotain ilmiötä, antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle tai ymmärtämään tiettyä toimintaa. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että henkilöt, joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta asiasta mahdollisimman paljon ja heillä on siitä kokemusta. Tutkimusraportissa on myös kerrottava, miten haastateltavat on valittu sekä se, miten valinta täyttää tarkoitukseen sopivuuden kriteerit. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85-86.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa

ei pyritä yleistykseen, vaan tarkoituksena on ilmiön kuvaaminen ja mielekkään tulkinnan antaminen (Kananen 2008, 24). Laadullinen tutkimus sopii tähän opinnäytetyöhön hyvin, koska tarkoituksena on selvittää, miten urheiluseuroissa toimitaan varainhankinnan osalta ja mikä toimintaa ohjaa.

Tärkeänä osana opinnäytetyötäni ja sen laadullista tutkimusta on muutamille seuran toimihenkilöille ja pelaajien vanhemmille lähetetty lomakehaastattelu. Haastattelu toteutetaan sähköpostin välityksellä, puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Tarkoituksena on myös selvittää, onko seurassa mahdollisesti käytössä jonkinlaista tutkimuotoa vähävaraisille lapsille/nuorille, tai koetaanko sitä edes tarpeelliseksi.

Varainhankinnan merkitystä urheiluseuran talouteen selvitetään myös kahden eri urheiluseuran tilinpäätöstietojen perusteella. Tilinpäätöstietojen perusteella vertaillaan seurojen tilannetta, ja sitä miten varainhankinta vaikuttaa yhdistyksen talouteen ja toimintaan. Vertaillaan myös kahden saman seuran, mutta eri joukkueen tilinpäätöstä, jotta nähdään, onko merkitystä sillä, miten aktiivisia henkilöitä joukkueen taustahenkilöissä on.

2 Yleishyödyllinen yhdistys

Suomi on yhdistyksien luvattu maa, kuulee monesti sanottavan. Suuri osa suomalaisista on jäsenenä ainakin yhdessä yhdistyksessä, monet jopa useissa. Suomen perustuslakiin on kirjattu, että jokaisella on yhdistymisvapaus. Yhdistymisvapauteen sisältyy oikeus perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen sekä oikeus osallistua yhdistyksen toimintaan (PL 13§).

Yhdistys voi olla joko rekisteröity tai rekisteröimätön. Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan rekisteröityjä yhdistyksiä yhdistysrekisterissä on noin 135 000. (Patentti- ja rekisterihallitus.) Yhdistysrekisterin tietojen mukaan liikunta laajasti käsittäen Suomessa on noin 20 000 liikuntatoimeen liittyvää yhdistystä, kun taas kuntien näkemysten mukaan liikuntaseuroja on noin 10 000 (Valtion liikuntaneuvosto 2014).

2.1 Urheiluseura yleishyödyllisenä yhdistyksenä

Perinteinen urheiluseuratoiminta on tyypillisesti ja pääsääntöisesti yleishyödyllistä toimintaa, esimerkiksi junioritoiminnan ja kilpailutoiminnan muodossa. Urheiluseurojen

verottomana toimintana on mm. jäsen-, lisenssi-, kilpailu- ja sarjamaksujen kerääminen, avustuksien ja lahjoitusten saaminen sekä läheisesti seuran tarkoituksen toteuttamiseen liittyvät maksulliset urheilukoulutoiminnot, kuten esimerkiksi jalkapallokoulu ja juoksukoulu. (Verohallinto 2014.)

Urheilutoiminta on joltain osin kehittynyt yhä ammattimaisemmaksi. Laajaa ammattiurheilutoimintaa ei lähtökohtaisesti voida verotuksessa pitää yleishyödyllisenä toimintana, vaan se luokitellaan liiketoiminnaksi. Jos urheiluseura harjoittaa suuressa mittakaavassa ammattiurheilua ja yleishyödyllinen toiminta jää vähäiseksi, voi seura menettää yleishyödyllisyysstatuksensa. Joissakin palloilulajeissa on ammattiurheilua edistävää toimintaa jo yhtiötetty erilliseksi osakeyhtiöksi. Yleishyödyllinen yhteisö voi helpommin säilyttää yleishyödyllisyysstatuksen, kun elinkeinotoiminta siirretään erilliseen osakeyhtiöön. (Verohallinto 2014.)

Yhdistyksen yleishyödyllisyys arvioidaan verotuksessa. Arvioinnin perusteina on yhdistyksen säännöt sekä sen todellinen toiminta. Pääsääntönä on, että vain rekisteröity yhdistys voidaan määritellä yleishyödylliseksi. Rekisteröimätöntä yhdistystä pidetään verotuksessa yhtymänä ja sen tuloa verotetaan jäsenten tulona. (Verohallinto a.)

Yhdistyksen on lisäksi täytettävä kaikki seuraavat kriteerit, jotta sitä voidaan verotuksessa pitää yleishyödyllisenä:

- Yhdistys toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä.
- Yhdistyksen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin.
- Yhdistys ei tuota toiminnallaan siihen osalliselle taloudellista etua kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä. (TVL 22§.)

Kun yhdistyksen yleishyödyllisyyttä arvioidaan, kiinnitetään huomio yhdistyksen tosiasialiseen toimintaan. Yhdistys ei tule yleishyödylliseksi vain sääntöjen perusteella, vaan sen on myös toimittava niiden mukaisesti. Yhdistystä ei voida pitää yleishyödyllisenä, jos liiketoiminnasta muodostuu merkittävä osa sen toimintaa tai jopa toiminnan painopiste. (Verohallinto a.)

2.2 Yleishyödyllisen yhdistyksen verotus

Yleishyödyllistä yhdistystä ei ole vapautettu veronmaksusta kokonaan (Verohallinto b). Yleishyödyllinen yhdistys on verovelvollinen saamastaan elinkeinotulosta, sekä tuloverolain että arvonlisäverolain mukaan. Lisäksi se on verovelvollinen muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tuottamasta tulosta kunnalle ja seurakunnalle (TVL 23§). Elinkeinotulon osalta veroprosentti on 20 vuonna 2014 ja kiinteistöstä saadusta tulosta veroprosentti vuonna 2014 on 7,67 (TVL 124 ja 124a §).

Yleishyödyllisen yhdistyksen elinkeinotulona, eli siis veronalaisena, **ei pidetä:**

- yhdistyksen toimintansa rahoittamiseksi järjestämistä arpajaisista, myyjäisistä, urheilukilpailuista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista ja muusta niihin verrattavasta toiminnasta eikä edellä mainittujen tilaisuuksien yhteydessä harjoitetusta tarjoilu-, myynti- ja muusta sellaisesta toiminnasta saatua tuloa;
- jäsenlehdistä ja muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelemista julkaisuista saatua tuloa;
- adressien, merkkien ja korttien tai muiden sellaisten hyödykkeiden myynnin muodosta suoritetusta varojenkeräyksestä saatua tuloa;
- bingo-erien pitämisestä saatua tuloa. (TVL 23§.)

Elinkeinotulona ei myöskään yleensä pidetä sellaista tuloa, jonka yleishyödyllinen yhdistys saa esimerkiksi pienimuotoisesta tuotteiden myynnistä tai muusta vähäisestä toiminnasta, jonka tarkoitus on yhdistyksen tai säätiön oman toiminnan rahoittaminen. Myyntiä voidaan kuitenkin pitää elinkeinotoimintana, jos se on laajamittaista ja kohdistuu tavanomaisiin kulutustuotteisiin (esimerkiksi keksit, sukat, ilotulitteet yms.). (Verohallinto c.)

On myös huomiotava, että yhdistys voi joutua maksamaan veroa, vaikka sen kokonaistulos olisi nolla. Jos yhdistyksen harjoittama veronalainen elinkeinotoiminta tai kiinteistöjen vuokraus tuottaa voittoa, on siitä maksettava veroa. Elinkeinoiminnan tuotoista voi vähentää vain elinkeinotoiminnan kuluja sekä kiinteistön tuotoista vain kiinteistönvuokraukseen liittyviä kuluja. Yhdistyksen yleishyödylliseen toimintaan liittyvät kulut eivät ole vähennyskelpoisia veronalaisista tuotoista. (Verohallinto b.)

Yleishyödyllinen yhteisö on perintö- ja lahjaverotuksessa verovapaa (PerVL 2 §). Tämän johdosta usealle yhteisölle saadut lahjat sekä testamentatut omaisuudet voivat olla merkittävä tulonlähde.

2.2.1 Arvonlisäverotus

Yleishyödyllisen yhteisön määritelmää ei arvonlisäverolaissa ole, vaan laissa viitataan tuloverolakiin. Yleishyödyllinen yhteisö on verovelvollinen vain elinkeinotulostaan. Yleishyödyllisen yhteisön harjoittama toiminta, jota se harjoittaa välittömästi yleishyödyllisen tarkoituksensa toteuttamiseksi, ei pidetä sen elinkeinotoimintana, eikä siitä saadusta tulosta ole myöskään suoritettava arvonlisäveroa. (Murtomäki 2010, 26.)

Vähäinen liiketoiminta on jätetty arvonlisäverotuksen ulkopuolelle, eikä siis vähäisestä verollisesta myynnistä aiheudu verovelvollisuutta (Murtomäki 2010, 24). Jos yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotoiminnan liikevaihto, yhdessä muiden vähäisen toiminnan rajaa laskettaessa otettavien myyntien kanssa, on vähintään 8500 euroa tilikaudessa, yhteisö on verovelvollinen lain nojalla ja sen on ilmoitauduttava verovelvolliseksi. Kun tilikauden myynti eli yhdistyksen osalta elinkeinotoiminta ylittää vähäisen toiminnan rajan, muuttuu koko tilikauden myynti verolliseksi. (Murtomäki 2010, 27.)

Verovelvollinen, jonka tilikauden veroton liikevaihto jää alle 22.500 euroa, on oikeutettu alarajaan liittyvään huojennukseen. Huojennus koskee kaikkia yritysmuotoja, eli siis myös yleishyödyllisiä yhdistyksiä. Tilikauden liikevaihdon ollessa enintään 8.500 euroa, verovelvollinen saa huojennuksena takaisin kaikki tilikaudelta tilittämänsä arvonlisäverot. Liikevaihdon ollessa yli 8.500 euroa, mutta alle 22.500 euroa, verovelvolliset saavat takaisin osan tilittämistään arvonlisäveroistaan. (Murtomäki 2010, 44.)

2.2.2 Talkootyön verotus

Yleishyödyllisten yhteisöjen toiminta pohjautuu paljolti vapaaehtoistoimintaan sekä talkootyön käyttöön (Verohallinto 2014). Verohallinto on vuonna 2005 antanut ohjeen talkootyön verotuksesta, sekä vuonna 2014 tuli uusi verotusohje, jossa joltain osin on päivitettyä tietoa talkootyön verotuksesta. Ohjeessa kerrotaan, että verolainsäädännössä ei ole erityistä talkootyön määritelmää, vaan asia arvioidaan tapauskohtaisesti. Ohjeissa on eri tapauksista useita esimerkkejä, joista voi olla hyötyä oman yhdistyksen

tilannetta miettiessä. Vastikkeellinenkin työ voi tietyn edellytyksin olla talkootyötä. Huomioitaviksi tulevat tällöin se, miten vastike määräytyy sekä vastikkeen saaja sekä työ- ja verolainsäädännön säännökset. Tilanteet voidaan jakaa erilaisien veroseuraamuksien mukaisesti kolmeen ryhmään:

1. talkootyö, josta ei koidu veroseuraamuksia saajalle;
2. talkootyö, josta saatu palkkio on palkkion saaneen yleishyödyllisen yhteisön veronalaista elinkeinotulota, sekä
3. työ, josta saatu palkkio on työn tekijän veronalaista tuloa. (Verohallinto 2005.)

Talkootyön verotuksessa lähtökohtana on työsuorituksen luonteen arviointi. Verottajan ohjeistuksen mukaan verotonta talkootyötä voi olla ainoastaan perinteinen talkootyö, joka on vastikkeetonta ja vapaaehtoista sekä tietyn edellytyksin yleishyödyllisen yhdistyksen hyväksi tehty työ. Verottajan ohjeessa on talkootöiden työsuorituksista tehty jaottelu neljään ryhmään ja näitä ovat

1. perinteinen talkootyö,
2. yhdistyksen lukuun tehtävä vastikkeeton talkootyö (välitön työ),
3. rekisteröidyn yleishyödyllisen yhdistyksen nimissä kolmannen osapuolen lukuun tehtävä vastikkeellinen työ (välillinen työ), joka voi olla
  1. yhdistyksen veronalaista elinkeinotoimintaa,
  2. työtä, josta maksettu palkkio on työn suorittavan henkilön palkkaa tai työkorvausta, tai
  3. verotonta talkootyötä,
4. kolmannen osapuolen lukuun tehty työ, josta saatu palkkio lahjoitetaan edelleen (palkkion lahjoittaminen). (Verohallinto 2005.)

Toiminta, jossa käytetään palkatonta työvoimaa, ei siis ole automaattisesti yleishyödylliselle yhteisöllekään verovapaata talkootoimintaa. Talkootyövoiman avulla harjoitettu toiminta voi muodostua yleishyödyllisen yhteisön veronalaiseksi elinkeinotoiminnaksi, jos toiminta on jatkuvaa tai se kilpailee yritysten tarjoamien palvelujen tai yritysten myymien tavaroiden kanssa. (Verohallinto b.)

Yhdistykset voivat teettää jäsenillään talkootyötä, johon toimeksianto on saatu ulkopuoliselta työn teettäjältä. Yhdistys saa tällaisesta talkootyöstä korvauksen tilaajalta eli työn teettäjältä. Korvaus tällaisesta työsuorituksesta on verovapaata tuloa tietyn edel-

lytyksin. Jos korvaus tulee työntekijän hyödyksi eikä yhdistyksen, kyse on silloin normaalista palkkatulosta. Talkootyön verotuksessa joudutaan arvioimaan sitä, onko talkootyöstä saatu korvaus yleishyödyllisen yhdistyksen vai sen hyväksi työtä tekevän jäsenen tuloa. Kyse voi olla yhdistykselle maksetusta korvauksesta vain, jos yhdistys vastaa talkootyön tekemisestä, eikä toimeksiantaja yleensä johda ja valvo talkootyötä. Työ on monesti tilapäistä ja sellaista jokamiehen työtä, joka ei edellytä erityistä ammattitaitoa. (Verohallinto 2005.)

Talkootyöstä saatu korvaus tulee käyttää yleishyödyllisen toiminnan tukemiseen niin, että talkootyöstä saatu hyöty jaetaan osallistujia laajemmalle piirille. Tuottoja ei siis saa korvamerkitä esimerkiksi niin, että niillä tuetaan vain talkootyöhön osallistuneiden jäsenten matkaa tai muita kustannuksia. Jos talkootyönä tehtävä toiminta täyttää nämä verovapaan talkootyön kriteerit ja korvaus maksetaan suoraan yhdistykselle, sitä ei veroteta työhön osallistuvan yhdistyksen jäsenen palkkana. (Verohallinto 2005.)

2.3 Yleishyödyllisen yhdistyksen kirjanpito

Kirjanpidon tuottaman informaation keskeisiä hyödyntäjiä ovat monesti ulkoiset sidosryhmät, joille kohdistettu laskentainformaatio, kuten tilinpäätös ja veroilmoitus ovat lakisääteisiä. Kirjanpidosta saatavaa informaatiota käyttää myös yhteisön johto apuna sisäisen päätöksen teon ja tarkkailun tukena. Yleishyödyllisessä yhdistyksessä ei ole niinkään tärkeää selvittää, onko yhdistys tuottanut voittoa, vaan se miten yhteisön varoja on hoidettu. Yhdistyksen tekemä tilitys osoittaa sen, miten tehokkaasti ja millä voimavaroilla yhdistys on toteuttanut aatteellista toimintaansa. (Perälä & Perälä 2006, 37-38.)

KPL 1:1§:n mukaan kirjanpitovelvollisuus koskee kaikkia, jotka harjoittavat liike- tai ammattitoimintaa. Lain kohdassa on myös erikseen mainittu, että kirjanpitovelvollisuus koskee aina myös yhdistyksiä. Näin ollen jokaisen yhdistyksen on järjestettävä kirjanpito, vaikka eivät harjoittaisikaan liiketoimintaa. (Kirjanpitolaki 1997.) Yhdistyksien on soveltuvien osin noudatettava kirjanpitolakia, pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa sekä noudatettava hyvää kirjanpitolapaa (Perälä & Perälä 2006, 74).

Pienenkin yhdistyksen kirjanpito tulisi antaa tehtäväksi sellaiselle henkilölle, jolla on riittävät kirjanpitotaidot. Jos yhdistyksen lähipiiristä ei löydy ketään kirjanpitotaitoista, kannattaa työ teettää vaikka tilitoimistossa. (Loimu 2010, 111.)

2.3.1 Tuloslaskelma

Kirjanpitoasetuksessa on kaava, joka mukaan yleishyödyllisen eli toisin sanoen aatteellisen yhteisön tuloslaskelma laaditaan. Pienet yhdistykset, joihin myös kuuluu suuri osa urheiluseuroista, voivat kuitenkin toiminnassaan käyttää kevennyttyä mallia. (KPA 1:3§.) Liitteenä on (liite 1) esimerkki pienen yhdistyksen tuloslaskelmasta, joka pienellä muokkauksella soveltuu suurimmalle osalle urheiluseuroja. Esimerkki on muokattu yhdistystiedon internet-sivulta löytyvän mallin avulla.

Kunkin ryhmän tuotot ja kulut on esitettävä riittävästi eriteltyinä tuloslaskelmassa tai sen liitteenä. Aatteellisen yhteisön tuloslaskelmakaavassa varainhankinnan tuotot ja kulut esitetään omana pääryhmänään. (KPA 1:3§.) Yleishyödyllisen yhdistyksen on kuitenkin hyvää kirjanpitotapaa noudattaakseen esitettävä myös varainhankinnan sekä sijoitus- ja rahoitustoiminnan ryhmäkohtaiset tuotto- ja kuluerät omina summasaldoinaan. Vertailutietona tuloslaskelman rinnalla tilinpäätöksessä esitetään vastaava laskelma edelliseltä tilikaudelta. (Perälä & Perälä 2006, 92-93.)

Mahdollinen liiketoiminnan harjoittaminen, josta yhdistys on verovelvollinen sekä tuloverotuksen että arvonlisäverotuksen osalta, tulee kirjanpidossa selvästi erottaa muusta verottomasta varainhankinnasta. Liiketoiminnasta tulee pitää erillistä kirjanpitoa, josta tilinpäätöksen yhteydessä bruttotulot ja bruttokulut siirretään yhdistyksen kirjanpitoon varainhankinnan ryhmään. Liiketoiminnan kirjanpidossa käytetään liiketoiminnan tuloslaskelmakaavaa. Veroilmoitusta jättäessä tulee varmistaa, että tuloslaskelmasta erotuu selvästi verollinen toiminta ja veroton toiminta. Huolimattomasti laadittu tuloslaskelma voi johtaa siihen, että koko varainhankintaa verotetaan aiheettomasti. (Valo ry.)

2.3.2 Tase

Tilinpäätökseen sisältyy tase, joka kuvaa yhteisön tilinpäätöspäivän taloudellista tilannetta (KPL 3:1§). Tase on laskelma, jonka vastaavaa puolella on kirjanpitovelvollisen varat ja vastattavaa puolella pääomat. Vastattavaa puoli osoittaa mistä rahat on saatu ja vastattavaa puoli sen, miten varat on sijoitettu. (Perälä & Perälä 2006, 128.)

Kaikkien yhteisöjen tase laaditaan lähtökohtaisesti KPA 1:6§ kaavan mukaan. Pienen yhdistyksen tasekaava on käytännössä yksinkertaisempi, kuin kirjanpitoasetuksen mukainen kaava (Perälä & Perälä 2006, 134). Liitteenä (liite 2 ja 3) on esimerkki pienen

yhdistyksen taseesta, johon mallia on otettu yhdistystiedon internet-sivulta. Mallia pystyy hyvin hyödyntämään pienen yhdistyksen tai urheiluseuran taseena.

2.3.3 Tilinpäätös

Tilikauden lopussa tilikauden kirjanpito päätetään tilinpäätöstileille ja laaditaan tilinpäätös. Kirjanpitolaian mukaan yhdistyksen tilinpäätös sisältää:

- tuloslaskelman, joka kuvaa tuloksen muodostumista tilikaudella
- taseen, joka kertoo tilinpäätöspäivän taloudellisen tilanteen
- liitteenä ilmoitettavat tiedot eli tilinpäätöksen liitetiedot (KPL 3:1§).

Näiden lisäksi tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt, joissa eritellään omaisuus- ja velkaerät, sekä liitetietojen erittelyt, joissa eritellään liitetiedot (KPL 3:13§). Tase-erittelyt eivät ole osa rekisteröitävää ja julkistettavaa tilinpäätöstä (Perälä & Perälä 2006, 78).

Tilinpäätökselle on kirjanpitolaissa asetettu kolme yleistä periaatetta, jotka ohjaavat tilinpäätöksen laatijaa tulkinnanvaraisissa tapauksissa:

- hyvän kirjanpitotavan noudattaminen (KPL 1:3§)
- oikeat ja riittävät tiedot toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 3:2§)
- yleiset tilinpäätösperiaatteet, joita ovat mm. oletus toiminnan jatkuvuudesta, johdonmukaisuus, sisältöpainotteisuus, varovaisuuden periaatteen noudattaminen, tilinavauksen perustuminen edelliseen taseeseen sekä suoriteperusteinen kirjanpito (KPL 3:3§; Perälä & Perälä 2006, 78).

2.3.4 Toiminnantarkastus

Yhdistyslain mukaan tulee yhdistyksen hallinto ja talous tarkistaa vuosittain (YhdL. 38§ ja 38a§). Suurissa yhdistyksissä tarkastuksen suorittaa tilintarkastaja, kun taas pienissä yhdistyksissä tarkastuksen voi suorittaa myös toiminnantarkastaja. Tilintarkastuslaissa määritellään rajat, jonka mukaan yhdistys on suuri. Jos seuraavista rajoista täyttyy vähintään kaksi, on yhdistykseen valittava tilintarkastaja:

- vuosivaihto on yli 200 000 euroa

- taseen loppusumma on yli 100 000 euroa
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Tilintarkastuslaki 4§.)

Tilintarkastajan tulee olla KHT- tai HTM-tutkinnon suorittanut ammattilainen. Toiminnantarkastajalla ei ole muodollisia pätevyysvaatimuksia, joten tehtävään kelpaa myös maallikko. Aivan ketä tahansa tehtävään ei kuitenkaan voida valita, eikä kannattakaan, koska Yhdistyslain mukaan toiminnantarkastajalla tulee olla sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus, kuin se yhdistyksen toimintaan nähden on tarpeellista. (YhdL 38 a§.)

3 Yhdistyksen varainhankinta

Varainhankinta on monesti tärkeässä roolissa yhdistysten talouden hoidossa. Yhdistyksillä on käytössään useita eri varainhankinnan keinoja ja usein onkin järkevintä toteuttaa useita eri varainhankinnan muotoja. Keinoja siis yhdistyksillä on, mutta he tarvitsevat kuitenkin aktiivisia toimijoita hoitamaan varainhankintaa. Varainhankinta voi olla aikaa ja vaivaa vaativaa työtä riippuen siitä, onko yhdistyksessä asiaan aktiivisesti paneutuneita jäseniä. Jotkin yhdistykset eivät välttämättä harjoita varainhankintaa paljoakaan, vaan silloin käytännössä harrastajat tai heidän vanhempansa maksavat toiminnan kulut jäsenmaksuina ja kausimaksuina. Toiset yhdistykset taas toimivat hyvinkin aktiivisesti varainhankinnan parissa, myyvät tuotteita ja palveluja, hankkivat tukijoita ja lahjoittajia sekä hakevat avustuksia.

Alla olevassa sarjakuvassa on hyvin kuvattu sitä tilannetta, mikä monissa yhdistyksissä ja urheiluseuroissa käydään kauden alkaessa tai toimintaa suunniteltaessa. Sarjakuvassa otetaan hyvin huomioon se, että varainhankintaan on eri vaihtoehtoja, sekä myös volyymin merkitys. Kyseinen kuva on arpamyyntiä järjestävän Valo ry:n nettisivulta löytyvästä markkinointimateriaalista, joten tietysti siinä korostetaan arpamyyntin helppoutta muihin vaihtoehtoihin verrattuna.

Kuvio 1. Sarjakuva varainhankinnasta ja arpamyyntistä (Valo ry).

3.1 Jäsenmaksut

Lähes kaikki yhdistykset perivät jäseniltään jäsenmaksua, joka onkin useiden yhdistyksien pääasiallinen rahoituslähde. Jäsenmaksun suuruuden päättää yleensä yhdistyksen kokous. (Perälä & Perälä 2006, 258-259.) Yhdistyksen hallituksella on yleensä aika selkeä käsitys jäsenmaksun suuruudesta ja se mitoittaa talousarvion ja toimintasuunnitelman sen mukaan. Jäsenmaksun nostamista myös pidetään vaikeana, monesti jäsenet vastaustavat sitä, ei niinkään sen rahan vaan periaatteen vuoksi. Tämän johdosta useat yhdistykset pyrkivät pitämään jäsenmaksunsa melko vakiona, eikä sitä myöskään helposti alenneta. (Loimu 2010, 105.)

Kannatusjäsenmaksut voivat myös olla yhdistykselle hyvä lisä varainhankintaan. Monet saattavat olla halukkaita tukemaan yhdistyksen toimintaa rahallisesti. Kannatusjäsen maksaa usein korotettua jäsenmaksua. Kannatusjäsenenä voi olla yksittäinen henkilö tai vaikkapa yhteisö. (Yhdistysavain 2014.)

3.2 Myyjäiset ja kulutustavaroiden myynti

Yleishyödyllinen yhteisö voi TVL 23.3§:n 1 kohdan mukaan toimintansa rahoittamiseksi järjestetyn tilaisuuden, esimerkiksi urheilukilpailun yhteydessä pitää kahvilaa, kioskia tai ravintolaa ja niissä myydyistä tuotteista saadut tulot ovat yhteisölle verovapaita. Tapauksissa, joissa myyntiä on lähinnä yhteisön omille jäsenille ja on pienimuotoista, on myyntitoiminnasta saatu tulo yleensä yhteisön verovapaata tuloa. (Verohallinto 2014.)

Muussa yhteydessä harjoitetusta kioski- ja ravintolatoiminnasta saatuja tuloja pidetään lähtökohtaisesti yhteisön elinkeinotoiminnan tuloina. Elinkeinotoiminnalle tyypillistä on, että asiakkaina on muitakin kuin yhteisön jäsenet, toiminta on jatkuvaa ja se tapahtuu kilpailuolosuhteissa. (Verohallinto 2014.)

Urheiluseurat harjoittavat usein varainhankintanaan tavanomaisten kulutustavaroiden myyntiä. Tämän myynnin veronalaisuus arvioidaan kokonaisarviointina elinkeinotoiminnan tunnusmerkkien perusteella, eikä sitä voida ratkaista pelkästään euromääräisillä rajoilla. Elinkeinotoiminnaksi katsotaan lähtökohtaisesti toiminta joka on jatkuvaa, sekä tuotteet kilpailevat muiden markkinoilla olevien tuotteiden kanssa. Tällaisten tuotteiden myyntiä pidetään elinkeinotoimintana, vaikka tuotteissa olisi yhteisön logo. (Verohallinto 2014.)

Yleishyödyllisen yhteisön pienimuotoinen ja palkattomalla työvoimalla toteutettu hyödykemyynti voi olla yhteisön verovapaata varainhankintaa. Tuotteiden ostoon liittyy ostajan näkökulmasta selkeä tukemistarkoitus. Tukemistarkoitus ilmenee esimerkiksi siten, että tuotteista peritään ylihintaa verrattuna normaaleihin markkinahintoihin. Myynti tapahtuu talkootyönä eikä myyntiä varten ole pysyvää liikepaikkaa. Toiminnan tulee myös olla satunnaista eikä sitä harjoiteta suunnitelmallisesti. (Verohallinto 2014.)

3.3 Arpajaiset

Tavara-arpajaisilla tarkoitetaan arpajaisia, joissa voi voittaa tavaraa tai tavaraan taikka palveluihin vaihdettavissa olevia lahja- ja tai ostokortteja (Verohallinto 2011). Arpojen myyntiä suunnitellessa kannattaa juuri palkintoihin panostaa, jotta saa ihmiset innostumaan arpojen ostamisesta (Yhdistysavain 2014). Luvan tavara-arpajaisten järjestämiseen voi saada rekisteröity yhdistys tai muu yhteisö, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus ja jonka kotipaikka on Suomessa. Tavara-arpajaislupa on maksullinen (59€ vuonna

2014 poliisin palveluhinnaston mukaan) ja sitä haetaan kirjallisesti poliisilta. Lupa voidaan myöntää enintään kuudeksi kuukaudeksi. (Yhdistystieto.)

Yleishyödyllinen yhdistys voi järjestää pienet tavara-arpajaiset ilman lupaa, jos arpojen yhteenlaskettu myyntihinta on enintään 2000 euroa ja jos arpojen myynti ja voittojen jako tapahtuu samassa tilaisuudessa. Miniatyyriarpajaisia joivat järjestää myös työyhteisöt sekä harrastusryhmät, eikä niidenkään järjestämiseen tarvita arpajaislupaa. Miniatyyriarpajaisissa arpojen myyntihinta ei saa ylittää 500 euroa ja myös näissä arpojen myynnin ja palkintojen arvonta on tapahduttava samassa tilaisuudessa. Molemmissa voittojen arvon on oltava vähintään 35% arpojen yhteenlasketusta myyntihinnasta sekä pienimmän voiton on oltava vähintään yhtä suuri kuin arvan hinta. Pien- ja miniatyyriarpajaisista ei tarvitse maksaa veroa. (Verohallinto 2011; yhdistystieto; Perälä & Perälä 2006, 320.)

Urheiluseurojen varainhankintaan on myös tarjolla urheilujärjestöjen organisoimana tavara-arpojen myyntiä. Urheilun Unelma-Arvasta kerrotaan, että se on, Valo, Valtakunnallisen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry:n ja 16 muun urheilujärjestön käynnistämä Suomen suurin ja monipuolisin tavara-arpajainen, jonka tavoitteena on kerätä yli 2 miljoonaa euroa kaikkien lajien urheiluseuroille sekä lasten ja nuorten urheilun tukemiseen (Valo ry). Unelma-arpa on helppo tapa urheiluseuroille varainhankintaan, koska seuran tehtäväksi jää pelkästään myyminen. Tavara-arvoissa on lisäksi hyvä tuotto, joten melko pienellä vaivalla saa toteutetuksi varainhankintaa.

3.4 Saadut lahjoitukset ja testamentit

Yleishyödyllinen yhteisö on perintö- ja lahjaverotuksessa verovapaa (PerVL 2 §). Yhdistys voi saada lahjoituksen tai testamentin, jotka yleensä ovat kertaluonteisia ja aina vastikkeettomia. Lahjoituksen antajana voi olla joko yksityinen henkilö tai yritys. Lahjoitus voi olla joko rahaa, muuta omaisuutta tai esimerkiksi työsuorituksia. Lahjoituksen tai testamentin antaja voi asettaa lahjoitetun omaisuuden tai sen tuoton käytölle erityismääräyksiä, joihin vastaanottaja sitoutuu ottaessaan lahjoituksen vastaan. (Perälä & Perälä 2006, 261.)

Tuloslaskelmassa lahjoitukset kirjataan yleensä varainhankinnan pääryhmään. Jos lahjoitus on toiminnan kannalta poikkeava, kertaluonteinen ja olennainen (KPL 4:2 §),

voi lahjoituksen kirjaaminen satunnaiseksi tuotoksi voi olla hyvän kirjanpitoavan mukaista. (Perälä & Perälä 2006, 262.)

3.5 Yritysyhteistyö

Monet yritykset maksavat yhteistyörahaa ja odottavat vastineeksi yleensä näkyvyyttä. Yhdistyksen kotisivuilla näkyminen onkin monesti yksi yritysyhteistyön muoto. Kannattaa siis pitää kotisivut ajan tasalla, kävijämäärät kasvavat sen myötä mitä enemmän sivuilla on ajankohtaista ja mielenkiintoista tietoa. (Yhdistysavain 2014.)

Myös juniorijoukkueet voivat toteuttaa otteluohjelman, jossa on pelaajaesittelyt ja tietoa tulevista tapahtumista, peleistä ym. Otteluohjelmaan voi saada myytyä pieniä mainoksia lähialueen yrityksille, tai muille yhteistyökumppaneille. Pelipaitamainokset pienien pelaajien peliasuissa antaa yleensä erittäin positiivisen kuvan yrityksestä, yleensä mainospaikka ei maksa kovin paljoa, ja peliasut saattavat olla käytössä useamman vuoden. Näin ollen nämä saattavat olla pienille yrityksille hyvä tapa seurayhteistyöhön.

3.6 Avustukset, apurahat ja muut keinot

Avustukset voivat olla yhdistykselle merkittävä toiminnan rahoitusmuoto. Avustus eroaa lahjoituksesta siten, että lahjoitus on yleensä kertaluonteinen, kun taas avustus on monesti vuodesta toiseen toistuva. Lisäksi avustuksen myöntää yleensä julkisyhteisö tai keskusjärjestö, kun taas lahjoituksen antaja on yksityinen henkilö tai yritys. (Perälä & Perälä 2006, 264.)

Avustuslajeja on erilaisia ja niiden kirjaus tuloslaskelmaan riippuu niiden luonteesta

- **Yleisavustukset**; yleisesti yhteisön toimintaa saadut avustukset kirjataan satunnaisten erien jälkeen omana eränään nimellä ”Yleisavustukset”
- **Toiminnanalan erityisavustukset**; jos avustus on saatu jollekin tietylle toiminnanalle, esitetään avustus kyseisen toiminnanalan tuottona varsinaisessa toiminnassa
- **Avustukset korkoihin**; vieraan pääoman korkoja varten saadut avustukset merkitään tuloslaskelmassa korkokulujen vähennykseksi
- **Investointiavustukset**; aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan saatu avustus kirjataan omaisuuden hankintamenon vähennykseksi. Merkittävät

investointiavustukset on syytä esittää taseessa omilla riveillään tai eritellä liitetiedoissa. Tuloslaskelmassa investointiavustukset ovat omana eränään yleisavustusten jälkeen, jonka jälkeen esitetään avustuksen siirto hankintamenon vähennykseksi. (Perälä & Perälä 2006, 264- 266.)

4 Tutkimuksen suorittaminen

Opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus jakaantuu kahteen toisiaan tukevaan tutkimukseen. Ensin on tehty tilinpäätösvertailua kahden seuran tilinpäätösten suhteen, sekä kahden saman seuran joukkueen kesken. Tästä saatua tietoa ja tilinpäätösanalyysiä esitellään luvussa 4.1. Toisena osana opinnäytetyötä on seuran toimihenkilöille sekä pelaajien vanhemmille tehty haastattelu, joka toimii opinnäytetyössä laadullisena tutkimuksena. Tämän laadullisen tutkimuksen suorittamista käsitellään luvussa 4.2.

4.1 Varainhankinnan merkitys yhdistyksen talouteen

Tilinpäätösanalyysi ja monet talouden tunnusluvut perustuvat yrityksen liikevaihtoon ja tulokseen. Yhdistyksien toiminnan tavoite on yleishyödyllinen toiminta eikä niinkään voiton tavoittelu. Yhdistyksen tuloslaskelman rakenne on myös erilainen kuin yrityksissä, joten samanlaisia tunnuslukuja ei voida laskea. Maksuvalmiutta kuvaavat tunnusluvut antavat myös hiukan väärän kuvan, koska yleisesti yhdistyksien toimintaa ei rahoiteta velkarahalla.

Näiden syiden johdosta, lähdin tarkastelemaan yhdistyksen taloudellista tilannetta eri näkökulmasta. Muutin ajattelun niin, että yhdistyksellä, tässä tapauksessa urheiluseuralla on tietyt kulut, jotka sen tulee rahoittaa jollain tapaa. Rahoituskeinoina ovat erilaiset varainhankinnan keinot, toimintamaksut sekä avustukset.

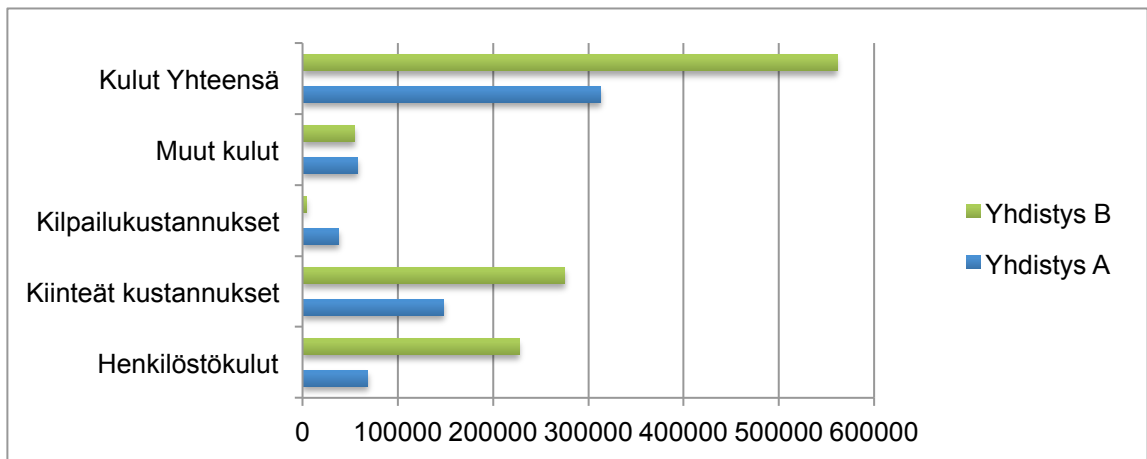
4.1.1 Seuravertailu

Vertailussa on mukana kaksi eri urheiluseuraa, jotka toimivat eri lajeissa. Toimintaa ja taloutta on tutkittu nimenomaan varainhankinnan näkökulmasta. Esittelen ensin yhdistyksien tuloslaskelmien lyhyet versiot, koottuna niin, että luvut ovat vertailukelpoisia (yhdistykset itse ovat käyttäneet hiukan eri tuloslaskelmakaavaa).

Seuravertailu		
Varsinainen toiminta	Yhdistys A	Yhdistys B
Osanottomaksut (kilp. ym.tapahtumiin)	108 747,07 €	477 770,93 €
Pääsylipputulot	14 921,00 €	13 464,76 €
Jäsenlehtien tilausmaksut	- €	- €
Tuotot yhteensä	123 668,07 €	491 235,69 €
Henkilöstökulut	68 325,16 €	227 494,52 €
Kiinteät kustannukset	148 102,12 €	275 151,40 €
Kilpailukustannukset	38 054,09 €	4 034,05 €
Muut kulut	57 946,79 €	54 633,36 €
Kulut Yhteensä	- 312 428,16 €	- 561 313,33 €
Yleiskulut		
Poistot koneista ja kalustoista	- €	1 378,06 €
Muut Kulut	- €	- €
Yleiskulut yhteensä	- €	- 1 378,06 €
Tuotto- / Kulujäämä	- 188 760,09 €	- 71 455,70 €
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	12 000,00 €	5 190,00 €
Muut tuotot	147 154,83 €	32 954,76 €
Kulut	- 35 478,61 €	- 10 807,47 €
Varainhankinta yhteensä	123 676,22 €	27 337,29 €
Tuotto- / Kulujäämä	- 65 083,87 €	- 44 118,41 €
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Korkotuotot	138,31 €	80,69 €
Kulut	- €	- 87,08 €
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	138,31 €	- 6,39 €
Tuotto- / Kulujäämä	- 64 945,56 €	- 44 124,80 €
Yleisavustukset	44 600,00 €	10 780,00 €
Tilikauden voitto/tappio	- 20 345,56 €	- 33 344,80 €

Kuvio 2. Yhdistyksien tuloverailu.

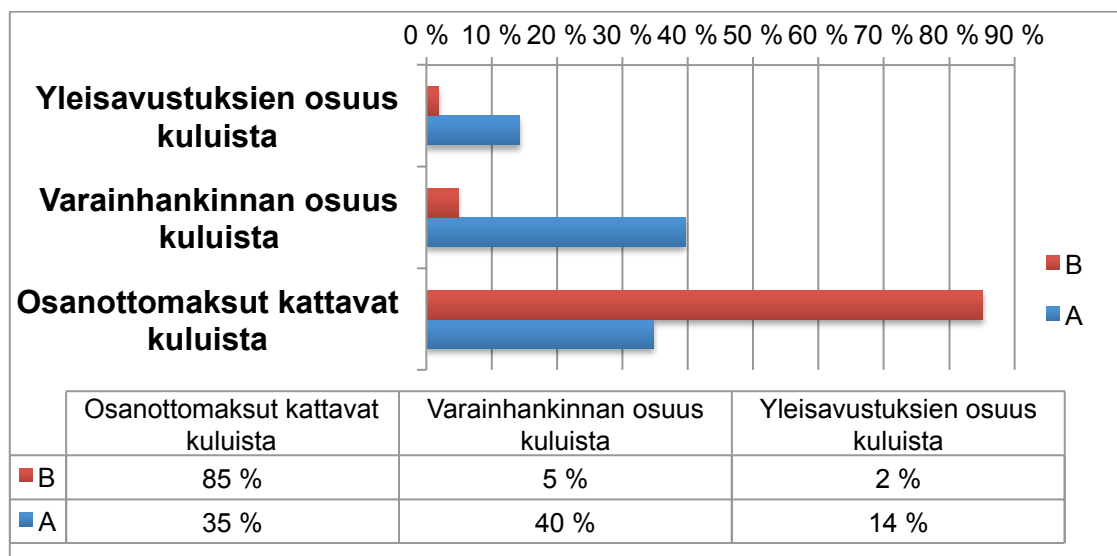
Tuloslaskelman luvuista nähdään, että yhdistys B on toiminnaltaan suurempi, kuluja on melkein kaksi kertaa enemmän kuin yhdistys A:lla. Seuraavassa kaaviossa on kuvattu yhdistyksien kulujen rakennetta.

Kuvio 3. Yhdistyksien kuluvertailu.

Iso ero on kuitenkin yhdistysten osanottomaksuissa, jotka yhdistys B:llä on yli neljä kertaa suuremmat kuin yhdistys A:lla. Luvuista ei voi päätellä, kuinka paljon yhdeltä harrastajalta peritään kausimaksuja, mutta selkeästi yhdistys B:n rahoitus on näiden kausimaksujen varassa. Yhdistys B kattaa toimintakulut pääasiallisesti osanottomaksuina, jotka kattavatkin kuluista 85%, kun vastaavasti yhdistys A:lla osanottomaksut kattavat vain 35% kuluista.

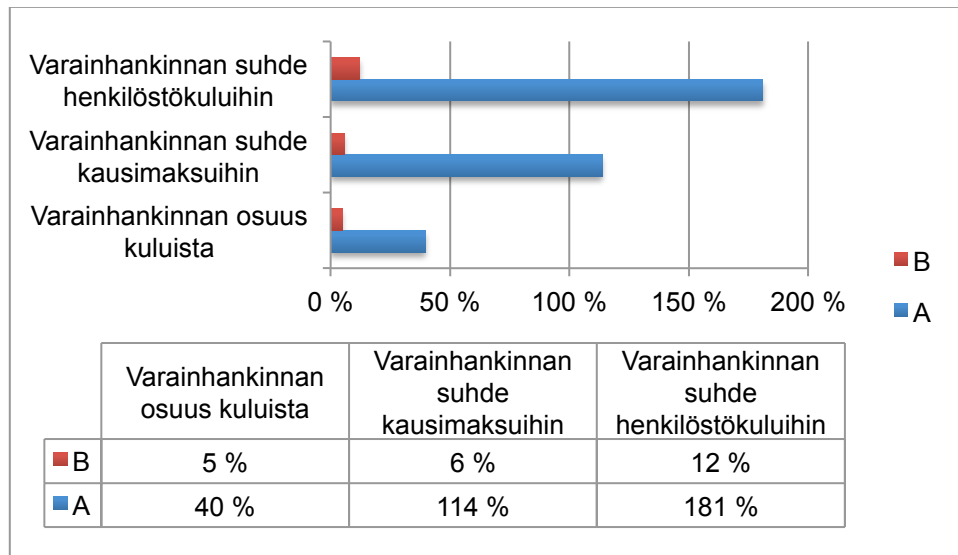
Seuraava kuvio 4 kuvaa hyvin sitä, miten näissä kahdessa seurassa kulut katetaan. Yhdistys B:ssä, kun kulut katetaan pääasiallisesti kausimaksuilla, käytetään yhdistys B:ssä rahoituskeinoja monipuolisemmin ja tasapuolisemmin hyväksi.

Kuvio 4. Yhdistyksien A ja B rahoitusmuotojen vertailu.

Laskin vertailulukuja niin, että niistä selviää varainhankinnan suuruus verrattuna kuluihin sekä perittyihin kausimaksuihin.

Kuvio 5. Yhdistyksien A ja B varainhankinnan vertailua.

Luvut kertovat toiminnasta aika paljon. Yhdistys B:ssä ei hyödynnetä varainhankinnan mahdollisuuksia juuri lainkaan. Toimintaa rahoitetaan pääasiallisesti kerätyillä kausimaksuilla, jonka suuruus harrastajaa kohtaa saattaa nousta melko korkeaksi. Toiminnan kuluista suuri osa menee myös palkkakuluihin. Näin ollen voidaankin olettaa, että yhdistyksen tarkoitus ei ole juurikaan toteuttaa talkootyönä tehtäviä, vaan on lähdetty siitä ajatuksesta, että harrastajat maksavat toiminnan kokonaan. Tällaisessa tapauksessa saattaa monesti olla niin, että harrastuksen kustannukset nousevat niin korkeiksi, että sitä voidaan pitää vain harvojen etuoikeutena.

Yhdistys A:ssa taas on tehty monipuolista varainhankintaa, ja pystytty pitämään perityt kausimaksut kohtuullisina. Yhdistys A on myös saanut yleisavustuksia useasta eri paikasta, joten yhdistys on ollut myös aktiivisempi niiden hakemisen kanssa.

4.1.2 Joukkuevertailu

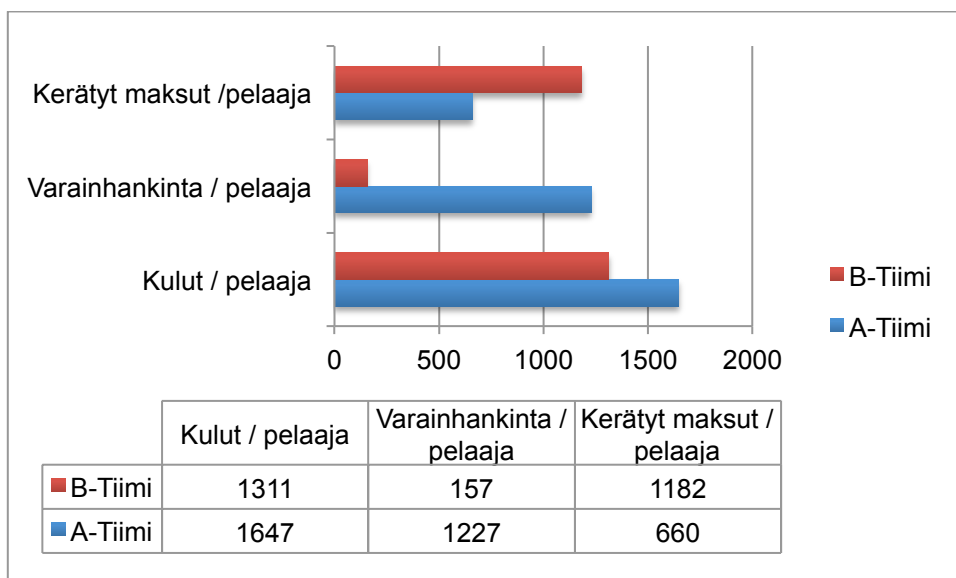
Useissa tutkimuksissa vertaillaan eri lajeja ja niiden kustannuksia toisiinsa, kuten esimerkiksi Kari Puronahon (2014) tutkimuksessa ”Drop-out vai throw-out?” Kyseissä tutkimuksessa saadaan melko tarkkaakin tietoa eri lajien kustannuksista, ikäryhmittäin. Tässä tutkimuksessa ei vain oteta huomioon, että erilaisella taloudenhoidolla ja varain-

hankinnalla voi olla merkittävät vaikutukset yksittäisen pelaajan/harrastajan kustannuksiin. Tästä johtuen halusin ottaa tähän vertailuna kahden joukkueen vertailun, kyseessä on siis kaksi saman urheilulajin ja saman seuran joukkuetta. Joukkueiden tilanne on sikälikin sama, että molemmat joukkueet ovat tehneet kauden aikana yhden ulkomaanturnausmatkan. Joukkueet poikkeavat eniten ehkä sen osalta, että A-tiimi on jäsenmäärältään pienempi, kustannuksia on jakamassa vain 10 pelaajaa.

Tuloslaskelma kooste	A-Tiimi	B-Tiimi
Joukkueen kulut yhteensä	-16 474	-20 980
Kerätyt kausimaksut	6 600	18 910
Varainhankinta	12 272	2 506
Joukkueen tuotot yhteensä	18 873	21 416
<u>Tilikauden voitto +/-tappio -</u>	<u>2 399</u>	<u>436</u>

Kuvio 6. Joukkueiden A-Tiimi ja B-Tiimi tuloksen vertailua.

Joukkueen kustannukset ovat B-tiimillä on noin 27% suuremmat kuin A-tiimillä, joka johtuu pääasiallisesti siitä, että joukkueissa on eri määrä pelaajia, jolloin turnausmatkakuja tulee enemmän. Suurin ero joukkueiden välillä on varainhankinnassa. Varainhankinta on A-tiimillä ollut niin merkittävän suurta, jotta heidän ei ole tarvinnut kerätä osallistumismaksuja läheskään niin paljon kuin B-tiimin. Itse asiassa heidän ei olisi tarvinnut kerätä osallistumismaksuja edes niin paljon kuin nyt on kerätty. A-tiimin tilikauden voitto on 2399 euroa, joka tarkoittaa noin 240 euroa pelaajaa kohti. Alla olevasta vertailusta selviää, miten joukkueiden varainhankinta on vaikuttanut yksittäisen pelaajan kustannuksiin.

Kuvio 7. Joukkueiden A-tiimi ja B-tiimi varainhankinnan vertailua.

Molemmissa joukkueissa siis tehdään varainhankintaa, mutta A-tiimillä se on ollut huomattavasti monipuolisempaa ja kattavampaa. Talkootyössä ja varainhankinnassa on tämän joukkueen osalta korostunut se yhdessä tekeminen ja joukkueen Me-henki. Joukkue on vähälukuinen ja kaikkien tiedossa on, että jos varainhankintaa ei tehdä, nousevat yksittäisen pelaajan kustannukset melko korkeiksi. Jos varainhankintaa ei olisi ollut, olisi toisena vaihtoehtona ollut kulujen karsiminen, ja varmaankin joukkue olisi joutunut jättämään väliin turnausmatkan. Nyt talkootyöllä voitiin varmistaa, että kaikki pelaajat pääsivät mukaan matkalle, mikä pienessä joukkueessa oli ehdoton edellytys matkan onnistumisen kannalta. Ja kuten aikaisemmassa kappaleessa todettiin, A-tiimi olisi voinut kerätä kausimaksuja noin 240 euroa vähemmän pelaajaa kohti, kuin mitä on kerätty, eli koko kauden kausimaksuksi olisi riittänyt 420 euroa pelaajaa kohti. Tätä voidaan pitää jo todella kohtuullisena kausimaksuna.

4.2 Laadullisen tutkimuksen suorittaminen

Tärkeänä osana opinnäytetyötä ja sen laadullista tutkimusta on muutamille seuran toimihenkilöille ja pelaajien vanhemmille tehty lomakehaastattelu. Ensin oli tarkoitus lähettää lomakehaastattelu pelkästään muutamalle toimihenkilölle, mutta lopulta päädyttiin kuitenkin siihen ratkaisuun, että sama kyselylomake lähetetään myös muutamalle junioripelaajan vanhemmalle, jotta työhön saadaan laajempi katsontakanta. Tutkimukseen osallistuvien valinnan ei pidä olla satunnaista vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 86). Haastattelut lähetettiin luvussa 4.1. yhdistysvertai-

lussa mukana olevalle yhdistys A:n toimihenkilöille sekä vanhemmille. Yhdistys A on tilinpäätöstietojen mukaan aktiivinen varainhankinnassa, joten siltä osin tämän yhdistyksen toimihenkilöillä ja vanhemmilla on asiaan liittyvää tietoa sekä kokemusta.

Haastattelukysymykset lähetettiin kymmenelle henkilölle ja vastaukset saatiin kahdeksalta henkilöltä. Vastaajista neljä toimii (tai on toiminut) urheiluseuran hallituksessa ja kaikki vastaajista ovat myös nuorisopelaajien vanhempia. Haastattelu toteutettiin sähköpostin välityksellä, puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Kaikille haastateltaville lähetettiin samat kysymykset (liite 3). Kysymyksiä ei ole montaa, eikä siihen vastaamiseen pitäisi kulua paljon aikaa. Vastaukset käsitellään anonyymisti, eikä lopullisessa työssä tule näkymään vastaajan nimeä.

Haastattelun tarkoituksena on saada parempi kokonaiskuva varainhankinnan merkityksestä urheiluseurassa, seurassa tehtävistä talkootöistä, sekä siitä, miten toimihenkilöt tai vanhemmat sen kokevat, sekä onko näissä näkemyksissä eroja. Tarkoituksena on myös selvittää, onko seurassa mahdollisesti käytössä jonkinlaista tukimuotoa vähävaraisille lapsille/nuorille, tai koetaanko sitä edes tarpeelliseksi.

5 Tulokset

5.1 Varainhankinta toimihenkilöiden ja vanhempien näkökulmasta

Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että varainhankinnalla on suuri merkitys yhdistyksen talouteen sekä toimintaan. Vanhempien vastauksista nousi esille huoli siitä, että jos varainhankintaa ei olisi, niin kausimaksujen suuruus nousisi. Eräs vanhempi myös nosti esille sen, että varainhankinnalla on suuri merkitys kaiken oheisharjoittelun osalta, suuri osa leireistä ja ulkomaanturnauksista kustannetaan varainhankinnalla kerätyillä varoilla.

Hallituksen jäsenten vastauksissa nousi esille myös se, että jokainen seura ja joukkue tarvitsee rahaa ja että rahaa ei vain automaattisesti tule mistään. Kaiken rahan ja tuen eteen pitää tehdä töitä ja vastuu siitä pitäisi olla kaikilla, ei pelkästään hallituksella. Eräs hallituksen jäsen vastasi myös, että seuran toiminnan kannalta varainhankinta on tärkeä osa yhteisöllisyyttä. Yhdessä tekeminen sitouttaa sekä pelaajat että vanhemmat tiiviimmin mukaan joukkueen ja seuran toimintaan. Ilman yhteistä varainhankintaa jo-

kainen toimii helposti vai oman edun mukaisesti ja silloin me-henkeä ei päästä rakentamaan joka on joukkueen kannalta kuitenkin erittäin tärkeää ja osana vaikuttaa myös joukkueen menestykseen.

5.2 Varainhankinnan muutokset

Osa vastaajista on ollut mukana seuratoiminnassa jo usean vuosikymmenen ajan erilaisissa rooleissa. Eräs vanhempi vastasi, että hänen mielestään eri myyntiartikkeleita on tullut lisää ja varsinkin tukkupuolella tämän on huomattu ja tarjontaa on koko ajan enemmän. Myös toinen vanhemmista oli huomannut tämän saman ja oli lisäksi sitä mieltä, että näiden eri toimijoiden markkinointi on muuttunut jopa jollakin lailla aggressiivisemmaksi. Lisäksi tämä vanhempi oli sitä mieltä, että nämä myytävät tuotteet ovat monesti ylihinnoiteltuja laatuun nähden.

Useampi vastaaja oli myös nostanut esille sen, että nykyisin on vaikeampi saada talkootöitä seuralle, ja jos niitä saadaankin, niihin on vaikea löytää tekijöitä. Talkootöissä on useasti ne samat henkilöt paikalla. Tämä koetaan epäoikeudenmukaiseksi, koska tuotto on kuitenkin jaettava koko seuran tai joukkueen kesken. Eräs hallituksen jäsen vastaa, että hänen mielestä ”verottajan päätös siitä, että talkootuottoja ei saa ”korva-merkitä”, hankaloittaa joukkueiden rahoitusta; joukossa on aina niitä jotka kokevat olevansa muita tärkeämpiä, kiireisempiä tai jotka vain yksinkertaisesti ovat niin häikäilemättömiä, että eivät lähde talkoisiin, jos tietävät, että niistä ansaittu hyvä jakautuu yhtälailla hänen oman lapsen hyödyksi, vaikka hän itse ei osallistuisikaan”.

Erään hallituksen jäsenen mielestä varainhankinta on muuttunut radikaalisti. Enää ei yritykset halua niinkään ”sponsoroida”, vaan yhteistyökumppanit haluavat sijoittamalleen rahalle vastinetta.

5.3 Vapaaehtoistyö

Tähän kysymykseen tuli aika yksimielisesti vastauksena, että ei ole helppoa saada ihmisiä mukaan vapaaehtoistyöhön. Erilaisia syitä löytyi eri vastaajilta. Vastaajat kokivat, että useimmiten samat ihmiset osallistuvat ja valtaosaa ei tunnu kiinnostavan. Vastauksista nousi myös esille, että monien vapaa-aika on nykyään enemmän kortilla, kun aikaisemmin. Nykyään lapsiperheillä on vanhempien työtilanteesta ja lasten harrastus ”arsenaalista” riippuen jopa liian aikataulutettu arki. Eräs vanhempi kommentoi kysy-

mykseen näin: ”Jos vanhempi jatkuvasti tasapainottelee työelämän paineiden ja kenties itse itselleen asettamien ”täydellinen äiti”- tyyppisten paineiden keskellä, on varsin selvää, että haluaisi karsia kaiken ylimääräisen pois ja joskus vain olla ja levätä.”

Lisäksi löytyi myös vastauksia, miksi on järkevää osallistua tai miksi itse osallistuu vapaaehtoistyöhön tai talkoisiin. Koetaan, että osallistumalla voi olla mukana tekemässä joukkueelle rahaa ja siten myös helpottaa omaa kustannustaakkaa. Vanhemmista moni vastasi, että on mukavaa olla tekemässä asioita yhdessä nuorten ja muiden vanhempien kanssa. Koetaan tärkeänä asiana, että samalla oppii tuntemaan lasten kavereita sekä muita vanhempia. Useampi vanhempi oli myös nostanut esille sen, että yhteinen talkootyö on tärkeää nuorille, he saavat loistavan oppimiskokemuksen sekä samalla kasvatetaan heidän vastuuntuntoaan yhteisistä asioista huolehtimiseen. Yhteisillä talkoilla myös koetaan olevan iso merkitys siinä, että mahdollisimman moni pelaaja pysyy ringissä mukana, eikä harrastus lopu taloudellisiin esteisiin. Vastaajat osallistuvat vastausten perusteella paljonkin vapaaehtoistöihin erimuodoissa. Jostain vastauksista nousi esille, että pitää ehkä olla vähän ”hullu” vapaaehtoistyötä tehdäkseen. Erään hallituksen jäsenen vastaus oli: ”Itse osallistun mielelläni, mutta olenkin mielisairas.”

5.4 Toimenpiteet vähävaraisten perheiden lasten harrastusten tukemiseksi

Vastaajien mielestä varsinaisia toimenpiteitä vähävaraisten perheiden auttamiseksi tai tukemiseksi ei ole seurassa tehty. Kolme hallituksen jäsentä vastasi, että jotain tukea on jollekin tai joillekin perheelle joskus annettu, mutta ilmeisesti nämä ovat olleet poikkeustapauksia, eikä niistä yleensä paljon kerrota ja yksi hallituksen jäsen miettikin, että onko toiminta ollut vähän epäreilua. Yksi hallituksen jäsen vastasi, että yleisesti ottaen tämä on vaikea kysymys koska urheiluseuralla ei ole mitään mahdollisuutta tai oikeutta selvittää perheiden taloudellista tilannetta, joten vähävaraisuus olisi todennettava jonkunlaisella mutu-tuntumalla. Yksi hallituksen jäsen oli sitä mieltä, että tällainen tuki on lähinnä perheen/joukkueen tai ehkä joukkuejohtajan asia yrittää selvittää asiaa, eikä asia kuuluisi seuran hallitukselle, kun taas yhden hallituksen jäsenen mielestä asia olisi yhteiskunnan hoidettava, mutta valitettavasti se ei sitä tee.

Eräs hallituksen jäsen nosti esille asian, että esimerkiksi veikkausvaroja voisi kohdentaa siten, että urheiluseuroihin palkattaisiin työntekijöitä, koulutettuja ammattivalmentajia, jotka järjestäisivät alakouluikäisille ”tyhjiin iltapäiviin” toimintaa yhdessä koulujen

kanssa. Näin vanhemmat ja lapset saivat stressitöntä yhteistä aikaa arki-iltoihin ja tasavertaisuus periaate harrastuksiin pääsyn suhteen toteutuisi 100%:sti.

Eräs hallituksen jäsen myös nosti esille sen, että aiemmin 1970- luvulla perheen varallisuudella ei ollut niin suurta merkitystä lapsen urheiluharrastuksissa ja vähävaraiset lapset saivat esimerkiksi käytettyjä varusteita, sekä seuravarusteita myös kierrätettiin ahkerasti. Myöskään verkkareita tai pelipaitoja ei uusittu kuin tarpeen vaatiessa.

Vanhempien vastauksissa kaikki olivat sitä mieltä, että eivät ainakaan ole tietoisia, että seurassa olisi tehty toimenpiteitä vähävaraisten perheiden auttamiseksi. Muutaman vanhemman mielestä tämä oli todella suuri puute ja he kokivat, että tukemalla vähävaraisia perheitä, urheiluseura saisi lahjakkaita lapsia / nuoria pysymään lajin parissa. Erään vanhemman mielestä asia ei kuulu urheiluseuralle. Eräs vanhempi nosti myös esille ajatuksen, että on väärin puhua vain vähävaraisista perheistä ja pelaajista taloudellisten asioiden yhteydessä, monien hyvinkin tienaavien talouksien pitää miettiä rahankäyttöä, kun kotitalouksien kulut nousevat vuosittain enemmän, kun kotitalouksien tulot. Erään vanhemman mielestä seurassa toimitaan melkein päin päin, eli edustusjoukkueen kuluja katetaan lasten ja nuorten kustannuksella, muun muassa jäsenmaksujen ja varustesopimusten muodossa.

5.5 Tuottava varainhankinta ja talkootyö

Hyvistä varainhankintakeinoista tuli paljon vastauksia eikä niissä juurikaan ollut eroa, oliko vastaajana hallituksen jäsen vai vanhempi. Vastauksista ilmeni, että eri vastaajat kokevat eri toimenpiteet erilailla ja sen osalta vastauksissa tuli paljonkin hajontaa. Jonkun mielestä paras varainhankinta saattoi toisen mielestä olla juuri se ”pahin mahdollinen”.

Muutaman hallituksen jäsenen mielestä parhaita varainhankinta keinoja ovat joukkueen perustehtävään kiinteästi liittyvät toiminnot esimerkiksi yhden **turnausviikonlopun järjestäminen** makkaran myynteineen, arpoineen ja nopeustutkineen. Ponnistus on kova, mutta kertaluonteinen ja voitto vaivan arvoinen sekä ajankäytön maksimointia, koska paikalla oltaisiin muutoinkin oltu pelejä katsomassa. Projektit mitkä ovat isoja, vaativat kerralla paljon henkilöitä töihin, mutta ne tulevat hoidetuksi kerralla valmiiksi, ovat kokemuksen mukaan olleet hyviä.

Talkootyöt ja varsinkin sellainen työ jossa pelaajat itse voivat osallistua olivat monen mielestä parhaita. Nuorten ikä ja talkootyön laatu toki vaikuttavat tähän, mutta nuorten osalta on hyödyllistä olla itse mukana tekemässä töitä yhteisen tavoitteen eteen. Yhdessä tekeminen nuorten ja vanhempien kanssa on myös kasvattavaa. Valitettavasti vaan erilaisia talkootöitä saattaa olla erittäin huonosti saatavilla, varsinkin ilman suhteita. Nuorille sopivia talkootöitä olisi esimerkiksi inventaariot, joululahjojen paketoitumiset sekä pakkaus- ja siivoustyöt.

Erilaisen tuotteiden myyntiin tulleet vastaukset varsinkin jakoivat vastaajien mielipiteitä. Jonkun mielestä erilaiset tuotteet ovat helppoja myytäviä, kun taas jonkun mielestä myytäviä tuotteita on jo liikaakin tarjolla. Tuotemyynti vaatii myös sen, että joukkueessa joku ottaa tehtävän hoitaakseen, kerää tilaukset, toimii yhteyshenkilönä sekä toimittaa tilatut tuotteet eteenpäin. Myytävistä tuotteista parhaina pidettiin sellaisia kulu- tustuotteita, joita joka tapauksessa tarvitaan jokaisessa taloudessa. Useamman vastauksissa tuli esille hyvinä myyntiartikkeleina esimerkiksi pesuaineet, sukat kuten Pilkko- set, alusvaatteet kuten Ullmax, mausteet sekä wc-paperit. Hyviä kokemuksia vastaajilla oli myös ajankohtaisilla tuotteilla kuten kynttilät ja joulukalenteri. Huonoina pidettiin sellaisia myyjäisiä, joihin vanhemmat leipovat tuotteita muiden vanhempien ostettavaksi. Eräs vanhempi totesi näistä: ”Enää en suostu leipomaan myyjäisiin mokkapaloja enkä ostamaan toisten äitien tekemiä mokkapaloja!”

Eräs hallituksen jäsen kommentoi **yritysyhteistyötä** siten, että: ”Lähes ainoa tapa onnistuneeseen varainhankintaan on joukkueen tai seuran tuotteistaminen niin, että yhteistyökumppani saa rahalleen vastinetta esimerkiksi näkyvyytenä. Sosiaalinen media on vaikea, mutta kohtuuhintainen ja työmäärältään järkevä tapa saada näkyvyyttä.” Eräs vanhempi oli vastauksessaan myös sitä mieltä, että sponsoreiden hankinta olisi paras tapa varainhankintaan, mutta niitä on vain vaikea varsinkin juniorijoukkueille saada.

6 Johtopäätökset

6.1 Varainhankinnan merkitys urheiluseuralle

Varainhankinnan merkitys yhdistykselle tai urheiluseuralle on merkittävä. Seuravertailun tilinpäätöksistä oli nähtävissä, että jos varainhankintaa on vähän, tulee yhdistyksen

kattaa sen kulut kausimaksuilla. Kausimaksujen suuruus saattaa johtaa siihen, että liikunnan harrastaminen ei enää ole mahdollista kaikille. Tilanne johtaa siihen, liikunta-seuroissa tapahtuvasta harrastustoiminnasta tulee vain harvojen etuoikeus (Puronaho 2014).

Urheiluseuran taloudenhoidon kannalta olisi erittäin tärkeää, että sillä olisi riittävä monipuolinen varainhankinta, joka mahdollistaa sen toiminnan. Varainhankinnan avulla voidaan toteuttaa monipuolista ja laadukasta harjoitustoimintaa. Myös monet leirit ja ulkomaanturnaukset toteutetaan varainhankinnan avulla. Seuran kannalta olisi tärkeää saada riittävän paljon aktiivisia toimijoita mukaan seuran toimintaan, jotta seuran vapaaehtoistyönä ja talkoina tehtävät työt eivät kasaantuisi aina samoille henkilöille. Seuran hallituksessa on oltava myös riittävää pätevyyttä hoitaa yhdistyksen asioita, koska hallituksella on vastuu yhdistyksen taloudesta. Ja kuten luvussa 2.3.4 toiminnantarkastus todetaan, myös toiminnantarkastajalla tulee olla sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus, kuin se yhdistyksen toimintaan nähden on tarpeellista.

Seuran toiminnan kannalta varainhankinta on myös tärkeä osa yhteisöllisyyttä. Yhdessä tekeminen sitouttaa sekä pelaajat että vanhemmat tiiviimmin mukaan joukkueen ja seuran toimintaan. Yhdessä tekemällä päästään rakentamaan seuran ja joukkueen vahvaa me-henkeä, joka on erittäin tärkeänä osana vaikuttamassa myös joukkueen tai seuran menestykseen.

6.2 Vapaaehtoisten rekrytointi ja osallistuminen

Vastauksien perusteella vapaaehtoisten mukaan saaminen ei ole helppoa. Useimmiten samat ihmiset ovat mukana ja valtaosaa ei tunnu hirveästi kiinnostavan. Syynä on varmaankin se, että ihmisten vapaa-aika enemmän kortilla kuin aikaisemmin. Nykyään lapsiperheillä vanhempien arki on kovin aikataulutettua joko työtilanteesta tai lasten harrastuksista johtuen. Parhaiten vanhempien aikatauluun todennäköisesti sopivatkin ne vapaaehtoistyöt, jolloin he olisivat joku tapauksessa paikalla. Jos esimerkiksi kuljettaa nuoren talkoisiin, voi ajankäytön maksimointina myös itse osallistua samalla.

Talkootöissä on useasti ne samat henkilöt paikalla. Tämä koetaan epäoikeudenmukaiseksi, koska tuotto on kuitenkin jaettava koko seuran tai joukkueen kesken. Olisi ehkä helpompi löytää talkoisiin tekijöitä, jos hyöty siitä tulisi omaksi tai oman lapsen hyödyksi. Verottajan ohjeistuksen mukaan talkootuottoja ei kuitenkaan saa ”korvamerkitä”,

vaan tuotto on jaettava osallistujia isommalle joukolle (Verohallinto 2005). Tämä saat-
taa hankaloittaa joukkueiden rahoitusta; joukossa on aina niitä jotka eivät lähde talkoi-
siin, jos tietävät, että niistä ansaittu hyvä jakautuu yhtälailla hänen oman lapsen hyö-
dyksi, vaikka hän itse ei osallistuisikaan.

Vanhempien vastauksista näkyi vahvasti se, että ne vanhemmat jotka osallistuvat va-
paaehtoistyöhön nauttivat yhdessä nuorten kanssa työskentelystä, jolloin he kokevat,
että tällä on myös suuri merkitys nuorille kasvatuksellisesti. Yhteiset talkoot nuorten
kanssa auttavat vanhempia siinä, että oppii tuntemaan lasten kavereita ja heidän van-
hempiaan, ja parhaimmillaan saa myös itse uusia ystäviä. Kun oppii tuntemaan muita
vanhempia on myös helpompi sopia yhteiskuljetuksista, joilla taas säästää kaikkien
aikaa ja rahaa. Vapaaehtoistyö voi olla vanhemmille myös tavallaan harrastus, jolloin
sitä ei koeta niinkään taakkana tai uhrauksena, vaan koetaan iloa siitä, että voi itse
tehdä jotain koko joukkueen eteen.

6.3 Vähävaraisten perheiden tukeminen

Kyseisessä seurassa ei ole tehty toimenpiteitä vähävaraisten perheiden tukemiseksi.
Seurassa kuitenkin tehdään paljon varainhankintaa, jotta harrastamisen kustannukset
saataisiin pidettyä kohtuullisella tasolla kaikille harrastajille. Vähävaraisten perheiden
tukitoimiin ei ole lähdetty, koska se selkeästi koetaan hallituksen jäsenten osalta haas-
tavaksi. Haasteena on esimerkiksi se, että miten perheen vähävaraisuus todetaan.
Hallituksen jäsenten mielestä vähävaraisten perheiden tukeminen ei varsinaisesti ole
urheiluseuran tehtävä, vaan lähinnä yhteiskunnan tehtävä. Vanhempien vastauksista
taas tuli esille, että jos toimenpiteitä seurassa olisi tehty, saattaisi sillä olla merkitystä
joidenkin pelaajien osalta, että urheiluseura saisi lahjakkaita lapsia / nuoria pysymään
lajin parissa.

Harrastuksien kustannukset ovat nousseet merkittävästi, kuten Kari Puronahon (2014)
tutkimus ”Drop-out vai throw-out?” osoittaa. Harrastustoiminta on tuon tutkimuksen
mukaan muuttunut enemmän ammattimaiseksi, joka tietenkin nostaa kustannuksia
huomattavasti. Ehkä aikaisemmin harrastusmahdollisuus on ollut kaikilla, mutta kus-
tannusten noustessa, se saattaa jatkossa olla vain harvojen etuoikeus, kuten Puronaho
tutkimuksessaan arvio. Ehkä olisi jo aika yhteiskunnassa ja urheiluseuroissa tämä
huomata ja ryhtyä toimenpiteisiin.

6.4 Hyväksi koettuja varainhankinnan muotoja

Varainhankinnan eri muodoista tuli paljon vastauksia ja niistä ilmeni, että tuskin yhdellekään seuralle tai joukkueelle löytyy yhtä ainoaa vastausta tähän kysymykseen. Eri henkilöt kokevat eri varainhankinta muodot hyvinkin eri tavalla. Toiset ovat sitä mieltä, että erilaiset myyntituotteet ovat helppoja ja hyviä varainhankinta muotoja, kun taas toiset ovat sitä mieltä, että myyntityötä on ollut jo liikaakin. Parhaita myyntiartikkeleita ovat ajankohtaiset tuotteet sekä sellaiset tuotteet, joita joka tapauksessa tarvitaan esimerkiksi kynttilät, pesuaineet, mausteet ja sukat.

Talkootyö koettiin kaiken kaikkiaan hyväksi tavaksi varainhankintaan ja varsinkin siinä vaiheessa, kun nuoret pelaajat voivat itse talkoisiin osallistua. Nuorten osalta on hyödyllistä olla itse mukana tekemässä töitä yhteisen tavoitteen eteen. Yhdessä tekeminen nuorten ja vanhempien kanssa on myös kasvattavaa, sekä nuorille että vanhemmille. Tässä haasteena koettiin se, että toisaalta talkookeikkoja voi olla vaikea saada ja toisaalta talkookeikkoihin voi olla vaikeaa saada tekijöitä.

Hyväksi koettuja varainhankintakeinoja ovat joukkueen tai seuran perustehtävään kiinteästi liittyvät toiminnot esimerkiksi yhden turnausviikonlopun järjestäminen buffetteineen, makkaran myynteineen ja arpoineen. Projekti on kertaluonteinen ja iso, vaatii paljon henkilöitä eri tehtäviin, juniorit saavat kivan kokemuksen turnauksesta ja seura tai joukkue saa vaivan palkaksi tuottoa. Voitto on vaivan arvoinen sekä ajankäytön maksimointia, koska paikalla oltaisiin muutoinkin oltu pelejä katsomassa. Samoin turnauksessa on aina monia aputehtäviä seuran junioreille, jotta heitä saadaan aktivoitua mukaan seuran toimintaan.

Yritysyhteistyö vaatii nykyään sen, että on joukkueen tai seuran pystyy tuotteistamaan niin, että yhteistyökumppani saa rahalleen vastinetta esimerkiksi näkyvyytenä. Urheiluseuran kannalta sponsorointi olisi hyvä tapa saada rahoitusta, mutta varsinkin juniorijoukkueille tukea on vaikea saada, koska yleensä ei pystytä mitään näkyvyyttä lupamaan. Sosiaalinen media on tässä asiassa tätä päivää, siinä on omat haasteet, mutta se on kohtuuhintainen ja työmäärältään järkevä tapa saada näkyvyyttä.

7 Lopuksi

7.1 Työn arviointi

Opinnäytetyön tekeminen on ollut yllättävän pitkä prosessi. Olen mielessäni työstänyt aihetta paljon, jo senkin takia, että se on omasta mielestäni niin mielenkiintoinen. Olen myös itse mukana aktiivisesti urheiluseuran varainhankinnassa ja sen takia koin välillä aiheen jo liiankin tutuksi. Kun kerroin ihmisille tekeillä olevasta opinnäytetyöstä, huomasin, että asia herättää paljon keskustelua. Sain lähipiiristä paljon hyviä kommentteja ja tietoa asiaan liittyen, mutta toisaalta nämä monet tarinat tekivät työstä haastavan, oli välillä todella vaikeaa pitää kiinni omasta suunnitelmasta ja seurata itse asettamaa punaista lankaa.

Toisaalta pitkä prosessi on aiheuttanut sen, että opinnäytetyö oli vaarassa laajentua liikaa. Sain rajattua aiheen mieleiseksi, mutta huomasin, että alkuperäinen suunnitelmani ei ollutkaan toimiva, ja jouduin sitä muuttamaan melko paljon. Olin suunnitellut, että teen sekä laadullisen, että määrällisen tutkimuksen. Lopulliseen versioon jätin määrällisen tutkimuksen pois, koska keväällä 2014 valmistui Kari Puronahon (2014) tutkimus ”Drop-out vai throw-out?”, josta sain hyvää taustatietoa urheiluharrastuksen kustannuksista nuorisourheilussa.

Keväällä 2014 näin verottajan sivulla tiedon, että yleishyödyllisille yhteisöille on tulossa kesällä uusi verotusohje. Halusin ehdottomasti työhöni mukaan verottajan uudet ohjeistukset, jonka johdosta työni valmistuminen hiukan siirtyi. Olen tyytyväinen, että sain työhöni mukaan nämä päivitettyt ohjeet, jolloin työstäni tuli vieläkin ajankohtaisempi.

Opinnäytetyöni on kattava kertomus varainhankinnan nykytilasta yhdistyksissä. Siinä on otettu monipuolisesti esille eri vaihtoehtoja sekä myös verottajan ohjeet varainhankintaan liittyen. Varainhankinta voi olla joko taakka tai mahdollisuus. Varainhankinta on suuri mahdollisuus yhdistykselle, jos saadaan mukaan tarpeeksi innokkaita tekijöitä, eikä varainhankinta jää vain muutaman velvollisuudeksi eli taakaksi.

7.2 Validiteetti ja realibiliteetti

Tutkimusmenetelmän luotettavuutta käsitellään validiteetin avulla, eli että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu ja realibiliteetin avulla, eli tutkimusten toistettavuuden kannalta. Laadullisen tutkimuksen piirissä näiden käsitteiden käyttöä on kritisoitu lähinnä siksi, että käsitteinä vastaa lähinnä vain määrällisen tutkimuksen tarpeita. Kaikessa tutkimustoiminnassa kuitenkin pyritään välttämään virheitä, joten yksittäisessä tutkimuksessa on arvioitava tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 134-136.)

Tutkimukseen osallistuvien valinnan ei pitä olla satunnaista vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 86). Tähän tutkimukseen valikoidut henkilöt ovat kaikki luvussa 4.1. yhdistysvertailussa mukana olevan yhdistys A:n toimihenkilöitä sekä pelaajien vanhempia. Yhdistys A on tilinpäätöstietojen mukaan erittäin aktiivinen varainhankinnassa, joten siltä osin tämän yhdistyksen toimihenkilöillä ja vanhemmilla on asiaan liittyvää tietoa sekä kokemusta. Haastattelukysymykset lähetettiin kymmenelle henkilölle ja vastaukset saatiin kahdeksalta henkilöltä. Vastaajista neljä toimii (tai on toiminut) urheiluseuran hallituksessa ja kaikki vastaajista ovat myös nuorisopelaajien vanhempia. Haastatteleamalla näitä henkilöitä saadaan tietoa tutkittavasta asiasta, mutta vain varainhankinnassa aktiivisen seuran osalta. Tutkimukseen olisi saanut lisäulottuvuuden, jos olisi saanut vastauksia myös henkilöiltä, jotka eivät halua osallistua varainhankintaan.

Olen käyttänyt työssäni useita kirjall lähteitä ja verkkolähteitä. Lisäksi olen tutustunut kirjanpitolakiin, yhdistyslakiin sekä useisiin verottajan antamiin ohjeistuksiin. Opin näytetyöni lähteet ovat yleisesti luotettavina pidettyjä oppikirjoja ja alan teoksia sekä luotettavina pidettyjä verkkolähteitä, kuten verottajan nettisivut. Teoksia valitessani olen pyrkinyt käyttämään lähteitä monipuolisesti ja pyrkinyt valitsemaan mahdollisimman tuoreita lähteitä.

7.3 Esiin nousseet asiat jatkotutkimukselle

Tässä työssä on mukana olleet ja kysymyksiin vastanneet ovat varmaankin ”hyvin poikkeuksellista porukkaa”. Heidän vastauksistaan näkyy, että he ovat hyvin aktiivista ja osallistuvaa porukkaa. Olisi tietysti ollut hyvä saada mukaan vastauksia myös henkilöiltä, jotka eivät pidä varainhankintaa tärkeänä, eivätkä halua osallistua. Ongelmana

on vaan juuri se, että he eivät halua osallistua edes vastaamalla kyselyyn. Edes urheiluseurojen saaminen mukaan ei ollut helppoa. Yhdestäkin seurasta vastattiin, että he eivät halua toimittaa tilinpäätöstään, koska heillä ei tehdä mitään varainhankintaa. Tämän seuran puheenjohtaja oli sitä mieltä, että heidän seuran vanhemmat eivät halua ”kaupata mitään vessapapereita”. On varmaa, että jos seuran puheenjohtaja suhtautuu varainhankintaa noin suppealla katsantokannalla, ei varmasti tuossa seurassa ole helppo innostaa muitakaan mukaan, saatiikka opettaa nuorisolle yhdessä tekemisen merkitystä.

Jatkotutkimuksena tälle työlle voisi olla laajempi tilinpäätösvertailu useampien urheiluseurojen tai joukkueiden kesken. Laajempi tilinpäätösvertailu kertoisi myös mahdollisesti sen, että onko eri lajien kesken paljon poikkeamaa kulujakaumassa sekä varainhankinnassa. Toinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla, että miten saataisiin aktivoitua yhdistysten jäseniä varainhankintaa, myös ne jotka eivät yleensä osallistu mihinkään.

Lähteet

Kananen, Jorma 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kirjanpitoasetus 1339/1997. www.finlex.fi. Luettu 11.6.2014.

Kirjanpitolaki 1336/1997. www.finlex.fi. Luettu 11.6.2014.

Loimu, Kari 2010. Yhdistystoiminnan käsikirja. 4. uudistettu painos. WSOY Pro. Helsinki.

Murtomäki, Otto 2010. Yrittäjän arvonlisäverokirja. 4.painos. Verotieto Oy. Helsinki.

Patentti- ja rekisterihallitus. <http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>. Luettu 21.4.2014.

Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940. www.finlex.fi. Luettu 11.6.2014.

Perälä S. & Perälä J. 2006. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. 3. Uudistettu painos. Helsinki. WSOY Pro.

Puronaho, Kari 2014. Drop-out vai throw-out? Tutkimus lasten ja nuorten liikuntaharrastusten kustannuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:5. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/okm5.pdf?lang=fi>. Luettu 28.5.2014.

Suomen perustuslaki 731/1999. www.finlex.fi. Luettu 21.4.2014.

Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459. www.finlex.fi. Luettu 21.4.2014.

Tuloverolaki 1535/1992. www.finlex.fi. Luettu 21.4.2014.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu painos. Tammi. Helsinki.

Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry.
<http://www.sport.fi/urheiluseura/seuratoiminta/paata-oikein/seuran-talous/tilinpaatos/tuloslaskelma>. Luettu 11.6.2014.

Valtion liikuntaneuvosto 2014. Liikunnan kansalaistoiminta tutkimustiedon valossa. http://www.liikuntaneuvosto.fi/ajankohtaista/lausunnot/liikunnan_kansalaistoiminta_tutkimustiedon_valossa.572.news?154_o=5. Luettu 21.4.2014.

Verohallinto a. Milloin yhdistys tai säätiö on yleishyödyllinen? [http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Tuloverotus/Milloin_yhdistys_tai_saatio_on_yleishyod\(11733\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Tuloverotus/Milloin_yhdistys_tai_saatio_on_yleishyod(11733)). Luettu 21.4.2014.

Verohallinto b. Yleishyödyllisten yhteisöjen verotus – usein kysyttyä. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Usein_kysyttya/Yleishyodyllisten_yhteisojen_verotus__us\(15125\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Usein_kysyttya/Yleishyodyllisten_yhteisojen_verotus__us(15125)). Luettu 10.6.2014.

Verohallinto c. Tuloverotus – Yhdistys ja säätiö. https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Tuloverotus. Luettu 10.6.2014.

Verohallinto 2005. Talkootyön verotus 508/32/2005. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2005/Talkootyon_verotus\(10116\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2005/Talkootyon_verotus(10116)). Luettu 21.4.2014.

Verohallinto 2011. Arpajaisvero 939/420/2011. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2011/Arpajaisvero\(19431\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2011/Arpajaisvero(19431)). Luettu 29.8.2014.

Verohallinto 2014. Verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille A47/200/2014. [http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2014/Verotusohje_yleishyodyllisille_yhteisoil\(33125\)](http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2014/Verotusohje_yleishyodyllisille_yhteisoil(33125)). Luettu 25.8.2014.

Yhdistyslaki 503/1989. www.finlex.fi. Luettu 21.4.2014.

Yhdistysavain 2014. Varainhankinta vauhtiin - 8 hyvää tapaa. <http://www.yhdistysavain.fi/blog/8-tapaa-varainhankintaan/>. Luettu 29.8.2014.

Yhdistystieto. http://yhdistystieto.fi/wiki/74-yhdistyksen-tilinpaatos_. Luettu 11.6.2014.

Esimerkki Tuloslaskelma Yhdistys ry (mukaellen Yhdistystieto.)**Esimerkki Tuloslaskelma Yhdistys Ry**

Varsinainen toiminta	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Osanottomaksut (kilp. ym.tapahtumiin)	- €	- €
Pääsylipputulot	- €	- €
Jäsenlehtien tilausmaksut	- €	- €
Tuotot yhteensä	- €	- €
Henkilöstökulut	- €	- €
Kiinteät kustannukset	- €	- €
Matkustuskulut	- €	- €
Muut kulut	- €	- €
Kulut Yhteensä	- €	- €
Yleiskulut		
Poistot koneista ja kalustoista	- €	- €
Muut Kulut	- €	- €
Yleiskulut yhteensä	- €	- €
Tuotto- / Kulujaämä	- €	- €
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	- €	- €
Muut tuotot	- €	- €
Kulut	- €	- €
Varainhankinta yhteensä	- €	- €
Tuotto- / Kulujaämä	- €	- €
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	- €	- €
Kulut	- €	- €
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	- €	- €
Tuotto- / Kulujaämä	=====	=====
Yleisavustukset	=====	=====
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja	=====	=====
Tilinpäätössiirrot	=====	=====
Tilikauden voitto/tappio	=====	=====

Esimerkki Tase Vastaavaa Yhdistys ry (mukaellen Yhdistystieto.)**Esimerkki Tase Yhdistys ry**

TASE 31.12.2013 31.12.2012
vertailuvuosi

Vastaavaa

Pysyvät vastaavat

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset ja rakennelmat	- €	- €
Koneet ja kalusto	- €	- €

Aineelliset hyödykkeet yhteensä**Sijoitukset**

Osakkeet ja osuudet	- €	- €
Muut saamiset	- €	- €

Omakatteiset rahastot yhteensä

Vaihtuvat vastaavat

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	- €	- €
Keskeneräiset tuotteet	- €	- €
Valmiit tuotteet/tavarat	- €	- €

Vaihto-omaisuus yhteensä**Saamiset**

Pitkäaikaiset	- €	- €
Lyhytaikaiset	- €	- €
Myyntisaamiset	- €	- €
Lainasaamiset	- €	- €
Siirtosaamiset	- €	- €

Saamiset yhteensä

Rahoitusarvopaperit	- €	- €
Rahat ja pankkisaamiset	- €	- €

Vastaavaa yhteensä

Esimerkki Tase Vastattavaa Yhdistys ry (mukaellen Yhdistystieto.)**Esimerkki Tase Yhdistys ry**

TASE	31.12.2013	31.12.2012
		vertailuvuosi

Vastattavaa

Oma pääoma

Sidotut rahastot

Omakatteiset rahastot	- €	- €
-----------------------	-----	-----

Muut sidotut rahastot	- €	- €
-----------------------	-----	-----

Muut rahastot

Sääntöjen mukaiset rahastot	- €	- €
-----------------------------	-----	-----

Edellisten tilikausien yli/alijäämä	- €	- €
--	-----	-----

Tilikauden yli/alijäämä	- €	- €
--------------------------------	-----	-----

Oma pääoma yhteensä	- €	- €
----------------------------	-----	-----

Vieras pääoma

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta	- €	- €
----------------------------	-----	-----

Lyhytaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta	- €	- €
----------------------------	-----	-----

Ostovelat	- €	- €
-----------	-----	-----

Muut velat	- €	- €
------------	-----	-----

Siirtovelat	- €	- €
-------------	-----	-----

Vieras pääoma yhteensä		
-------------------------------	--	--

Vastattavaa yhteensä	=====	=====
-----------------------------	-------	-------

Tutkimuskysymykset seuratoiminnassa mukana oleville

Taustakysymykset:

1. Mikä on roolisi urheiluseuratoiminnassa? (esim. rahastonhoitaja, joukkueenjohtaja, hallituksen jäsen, pelaajan vanhempi)
2. Kauanko olet ollut mukana seuratoiminnassa?

Varainhankintaan ja seuratoimintaan liittyvät kysymykset:

3. Miten seuran toimihenkilönä tai pelaajan vanhempana näet varainhankinnan merkityksen seuran toiminnan tai talouden kannalta?
4. Miten varainhankinta on muuttunut vuosien kuluessa? Vai onko se muuttunut?
5. Onko vapaaehtoistyöhön ja talkoisiin, helppo saada rekrytoitua henkilöitä? Osallistutko itse mielelläsi?
6. Minkälainen varainhankinta ja talkootyö on järkevintä ja tuottoisinta? Voit kertoa hyvistä tai huonoista varainhankinta tavoista.
7. Onko seurassa tehty toimenpiteitä vähävaraisten perheiden lasten harrastusten tukemiseksi? Pitäisikö tehdä? Vai onko tämä mielestäsi edes urheiluseuran asia?
8. Muita kommentteja. Sana on vapaa, kerro vapaasti omia mielipiteitä varainhankinnasta ja seuratoiminnasta.

Kiitos vastauksistasi!